

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . „ 2.—20
 za Nemčijo celoletno . . . „ 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—
 V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . „ 2.—
 V upravi prejemam mesečno . . . 1.70
 Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . „ 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Drama in burka.

(Dr. Ig. Žitnik.)

Le congrès ne marche pas, il danse. Kongres ne hodi, marveč pleše. Tako se je norčeval maršal knez Ligne z visoko diplomacijo, ki se je septembra 1814 zbrala na Dunaju, da v Evropi obnovi stari red. Nad osem mesecev se je visoka gospoda zabavala na Dunaju in ob prostih urah gradila umetne države, ki so v kratkih desetletjih dobile druge mejnike. Nekaj podobnega kujejo in varé sedaj diplomatje v Londonu. Sicer ni slišati, da plešejo in se zabavajo, toda sedanja londonska konferenca je burka, ki se ne prilega v okvir balkanske drame. Balkanska zveza proti Turčiji je nastala, ko je Evropa dremala. Balkanske države so se oborožile za odločilno vojsko, Evropa se je zganila in obljubila reforme. Zavezniki so bili siti praznih obljub in se vrgli na sovražnika. Evropa se je tolažila, da turška armada pogaja upornike in na Balkanu zopet zavladava mrtvaška tišina. Krščanski narodi so potokli in razkropili turške čete in z junaškim ponosom naznanili stari kavi Evropi: Tu smo in tu ostanemo! Sedaj se premisli modra Evropa in milostno razsodi: Balkan balkanskim narodom! Kar so balkanski narodi zahtevali od svoje pisane matere nad sto let in si končno sami, iz svoje moči izvojevali v kratkih mesecih z ogromnimi žrtvami na krvi in blagu, to jim hoče klepetava mačeha ogreniti s pelinom novih spletk in intrig.

Balkanske države so razen Črne gore, ki je vse svoje sile zbrala pred Skadrom, Turčiji dovolile premirje in velesilam naznanile pogoje miru. Ves svet je pričal, kako so diplomatje zavlačevali odgovor. Ni se jim mudilo, ko so na Balkanu v trdi zimi izmučene armade prezebavale na poljanah in tičale v blatu do pasu. Kje je bila tedaj človekoljubnost, ki jo nosi le na jeziku kulturna Evropa? In če je v bojnem metehu padla tudi mnoga nedolžna žrtev, kdo je kriv? Edinole razprta Evropa, ki ni o pravem času našla in pokazala svoje resne volje. Vsa modrost mogočnih diplomatov ni mogla preprečiti vojske, ker niso bili edini, kaj naj storijo. In ko so zvezne države naznanile svoje mirovne pogoje, so diplomatje zopet oprezovali, da se med seboj ne spró. Turško-bulgarska meja še danes ni določena. Diplomati so določili le skrajni točki Midijo in Enos; kar med tema leži, to visi še v zraku. Grška zahteva Egejske otoke, diplomatje jih še vedno niso določili. Isto velja glede

Albanije. Načeloma so pač sklenili, da postane Albanija avtonomna dežela pod varstvom velesil, natančne meje teh balkanskih Indijancev pa so še vedno negotove. Ali se potem moremo še čuditi, ako najširši ljudski sloji ne občudujejo take politike, ako se šaljivi listi norčujejo z evropsko diplomacijo in balkanske države ne upoštevajo avtoritete londonskega mirovnega sodišča?

In vendar more le naiven človek verjeti, da je vsa ta počasnost in okornost londonske konference le slučajna. Vse kaže, da se dogodki vrše po premišljenem načrtu. Z balkansko krizo so v tesni in logični zvezi razna nerešena vprašanja v Aziji in Afriki. Na Balkanu pač še morejo evropske velesile premikati figure kakor na šahovi deski. Zato so se hitro zedinile, da omejé vojsko na Balkan v strahu in bojznosti, da polom Turčije nenadoma sproži iztočna vprašanja izven Evrope. Turčija je le neznaten del mohamedanskega sveta, ki ga vladajo tuje države. V prvi vrsti prideta v poštev Anglija in Rusija, ki si bodeta prej ali slej razdelili Perzijo, Tibet in Afganistan. Na Kitajskem se vrši prevrat, pri katerem se hoče okoristiti Rusija. V severni Afriki si nasprotujejo koristi Anglije, Francije in Italije. Ta si je pač osvojila tripolitansko obrežje, toda od treh strani jo odrivajo Angleži in Francozi. Največja nevarnost za evropski mir pa je dardanelsko vprašanje, s katerim je zopet v zvezi bodočnost Male Azije, Sirije in Mezopotamije. Sir Grey je 25. sušca v angleški zbornici to jasno izrekel, zakaj velesile Bulgarom ne dovolijo meje do Marmarskega morja, ki sega do Carigrada: »Ako obvelja meja od Midije do Enosa, potem si morejo zvezne države same razdeliti ves Balkan, izvenšči Albanijo. Ako pa zahtevajo druge meje, s katerimi sta v zvezi dardanelsko in carigradsko vprašanje, potem posamezne države ne bodo več posredovale, ampak nastopile kot interesoane stranke.« In tu najdemo vso skrivnost, s katero londonska konferenca rešuje sedanjo balkansko krizo. Za kulisami pripravljajo načrte, po katerih hočejo nadaljevati svojo naselbinsko politiko izven Evrope. Na odprtem odru se razvija balkanska drama, vzporedno pa diplomatje previdno pletejo mreže, v katere bodo pozneje lovili svoj plen.

Za avstrijsko diplomacijo pa je še edini Balkan, kjer si hoče obrusiti svoje ostroge. In tudi na tem diplomatskem bojišču je prišla prepozno. Sama je dala iz rok vse prebijače (atute), s katerimi bi bila mogla varovati svojo veljavo in koristi. Baron Chlumecky trdi žalostno resnico, ko piše: »Ne gre samo za bodočnost

Albanije, ampak tudi za prihodnost naše monarhije. Kdo pa naj nas še spoštuje kot velesilo, ako ne znamo uveljaviti svoje slovesno proglašene volje. Večkrat smo izjavljali, da Drača ne smejo Srbi dobiti v posest. In vendar so se ondi udomačile že pred meseci srbske čete. Skader smo zahtevali za Albanijo, toda še vedno ga obstreljuje črnogorska in srbska armada. Moremo in smemo to trpeti? Moremo in smemo dovoliti misel, da Avstrija ne more braniti svojega protektorata? V nevarnosti je »prestíž« naše monarhije kot velesile in kulturne države.«

Vse to je res, gospod baron. A Vi sami ste leta 1907. obširno in temeljito dokazali vso slabost, kratkovidnost in breznačelnost avstrijske vnanje politike. Hic Rhodus, hic salta! Ni bilo še vse izgubljeno, ko so balkanske države snovale zvezo proti Turčiji in je Rusija — hočeš-moraš — blagoslovila to neizogibno osamosvojitev balkanskih narodov ter jih sprejela v svoje okrilje. Tedaj je bil grof Berchtold, ki je pogumno nastopil proti vsej Evropi in raztrgal zanjko »status quo«, v kateri naj bi običajni kot muhe balkanski narodi. In hvalili smo ga. Tudi smo soglašali z njim, ko je v delegacijah slovesno in resno naznanil vsemu svetu, da bode monarhija z vso odločnostjo branila svoje življenske koristi na Balkanu. In to svojo mogočno besedo je podkrepil še z vojaškimi pripravami. Ko je Asquith začetkom novembra v imenu angleške vlade in gotovo ne brez vednosti mero-dajnih krogov v Parizu in Peterburgu na javnem odru sprožil misel, da mora vsa preporna vprašanja na Balkanu rešiti konferenca diplomatov, so samozavestno odgovorila glasila grofa Berchtolda: »Ne gremo k posvetovanju, sami hočemo varovati svoje koristi.« Nekaj tednov pozneje pa so namignili v Berlinu, da more Avstrija le pred evropskim areopagom z uspehom braniti svoje koristi in uveljaviti svojo voljo.

Od resnega do smešnega je en sam korak, je tožil Napoleon na begu iz Rusije. A mi smo jih storili že več od Prohaskove afere do danes. Iskali smo z lučjo ob bellem dnevu svoje življenske koristi, pa jih nismo našli. Pač, v Skadru je zasidrana bodočnost monarhije, trdi baron Chlumecky. Skader je avstrijski Sagunt. Ako pade Skader v črnogorske roke, propade Dunaj, in tolažili se bomo s francoskim kraljem Francem I.: »Tout est perdu, fors l'honneur« — »vse je izgubljeno, le čast ne!« — In ponosno plavajo jeklene trdnjave štirih velesil ob črnogorskem obrežju, da rešijo Skader za Albanijo in našo čast. Evropa se je uklonila naši diplomaciji in

bode z oboroženo silo zasedla dve črnogorski vasi, Bar in Ulcinj. In tudi streljali bodo s topovi, če bo treba, na mušice in komarje ob Bojani in Skaderskem jezeru. Ne, naš ponos in zavest nam pravita, da je vse to le prazna demonstracija, nova burka v Londonu zbranih diplomatov. Skader utegne biti, tega se bojimo, past, v kateri obvisi naša diplomacija in mi vsi z njo. Zadnje sredstvo te akcije mora biti okupacija Skadra samega. Noben pameten človek pa — razen grofa Sternberga in Leopolda Mandla — ne more verjeti, da bi Rusija mirno gledala, ko bi avstrijski polki metali Črnogorce iz Skadra. Ali more kdo trditi, da bodo Italijani, Francozi, Angleži ali Nemci dregali v to sršeno gnezdo? Tudi Nemčija nam bode odgovorila v skrajni sili, da Albanija ni vredna enega pruskega musketirja. Nemčija ima svoje koristi v Mali Aziji in se zaradi Skadra ne bode sprla s tripelentento. Mi ostanemo sami pri vreli kaši in Maks Harden se utegne prepričati, da Rusija ne potrebuje dveh let za novo mobilizacijo. Ali ni opravičeno vprašanje vsakega zavednega Avstrijca: »Ad quid perditio haec?« In v tem slučaju moramo s potrjim srcem pritrditi baronu Chlumeckemu: Bridke izkušnje in prevare je doživela naša monarhija v sedanji balkanski krizi. Izprazniti bode morala kelih grenkega pelina do dna. Potrebovala bode dolga leta, da popravi gmotno in moralno škodo zadnjih mesecev. Nehvaležna je vloga policaja . . .

Pred Odrinom.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 30. marca.

Sinoči je dospelo v Belgrad prvih 400 naših ranjencev izpred Odrina, med njimi pet častnikov. Na kolodvoru jih je čakala nad desetisočglava množica in jih sprejela kakor bi si bili vsi rodni bratje.

O bojih prvega in drugega dne pripovedujejo ranjenci:

Nepričakovano kakor strela z jasnega neba je v ponedeljek, dne 24. marca dopoldne počil glas, da se bo še ta dan izvršil energičen napad na Odrin, ki se mora brez ozira na žrtve zavzeti z naskokom. Za pravilno oceno razpoloženja med vojaki treba vedeti, da se je vojakom skozi šest mesecev na vse njihove prošnje in zahteve, da se z naskokom napravi konec njihovim mukam, neprestano odgovarjalo, da Odrina ni mogoče vzeti z naskokom, da bi pri takem naskoku nihče ne odnesel žive glave in da je vsak uspeh izključen, kajti odrinske utrdbe so nezavzetne in bodo padle

LISTEK.

Iv. Baloh:
 Povesl o novi pumpi.
 Humoreska.

V Zabji vasi so se pripravljali na lepo slovesnost: blagoslov nove brizgalne. Ze dolgo so imeli v vasi gasilno društvo; toda to je imelo doslej le eno trompeto. Sicer je bila na županovem skednju skromna deska s skromnim napisom: Shramba gasilnega društva, toda notri ni bilo poleg kmetskega orodja seveda — razven pet uniform in trompete nobene druge reči. Zato so merodajni krogi spoznali, da bi bilo to za slučaj ognja le malo premalo. Ko je po neki občinski seji dacar sprožil misel o novi brizgalni, tedaj so bili spočetka možje nasprotni tej novotariji; toda ko jim je dacar povedal, kakšna sramota bi bila za celo Zabjo vas, če bi gorelo, pa bi prišli Zapoljci — sosede — gasit s svojo brizgalno, domači pa bi le gledali in v škafih vodo nosili, ker nimajo brizgalne — ne, te sramote pa Zabčarji niso hoteli dočakati. Ko se je torej raznesel po sicer mirni vasi glas o novi brizgalni, tedaj ni bilo zvečer pri ognjiščih o nobeni stvari toliko go-

vora, kakor o njej. Ker pa Zabčarji — posebno starejši — besede brizgalna nikakor niso mogli izgovarjati, zato so ji kratko rekli — pumpa. Torej pumpa bo prišla v Zabjo vas, in sicer čisto nova, moderna. Nekaj bomo nabrali, nekaj darovali, nekaj pa dolga naredili, pa bomo pumpo imeli — tako so rekli možje v Zabji vasi. To se bodo Zapoljci jezili, ko bodo zvedeli, da pride v Zabjo vas nova pumpa! V tem so si bili vsi Zabčarji edini.

Zabčarji in Zapoljci si namreč niso bili prijatelji. Od kedaj se je začelo to sovraštvo, pravzaprav ni vedel nihče, gotovo pa je, da je bil sedanji rod v obeh vajah čisto nedolžen pri tej stvari. Sicer so si bili komaj pol ure naražen; Zapolje je bila večja vas, Zabja vas pa manjša, toda imela je lepše hiše, premožnejše kmete in pa še nekaj, česar Zapoljci niso imeli: loterijo, trafikó in dacarja. Ni čuda, da je bila v Zabji vasi vsa izobraženost doma! In ravno ta dacar je bil menda kriv medsebojnega sovraštva. Preteklo je že veliko let, ko se je šlo za to, ali pride dacar v Zabjo vas ali v Zapolje. Gostilničarji ga sicer niso bili veseli, toda za čast se je šlo! Zmagali so Zabčarji. Višji krogi so rekli, da v Zapolju še primernega stanovanja ni. Tega jim torej Zapoljci niso hoteli odpustiti. Ko je

umrl zadnji dacar, so mu Zabčarji napravili velikanski pogreb, dali so sami tiskati črne parte, pod njegovo ime so postavili vse častne naslove in potem še tri: itd. Ni čuda, da je vsa njegova častna mesta prevzel novodošli dacar. Bil je predsednik bralnega društva, voditelj pevskega zbora in načelnik gasilcev. Zapoljci so zopet pri tej priložnosti prosili, da bi se sedež dacarja premestil v Zapolje, pa niso bili uslišani. Zato je bila jeza še večja. Če so prišli kedaj samosrajčniki iz Zabje vasi skupaj z onimi iz Zapolja, so jim celo ti klicali zaničljivo: dac, dac, dac. Zapoljci pa so jim odgovarjali: rega, rega, rega. Zakaj? Stari ljudje v Zapolju so pravili, da so pred mnogo leti v Zabji vasi ljudje ponoči žabe na limanice lovili. Koliko je bilo na tem resnice, se ni dalo več dokazati; to je pa resnica, da Zabčarji niso hoteli biti Zabarji. To ime, so rekli, je grdo; sicer tudi ime Zabčarji ni bilo posebno lepo, ampak Zabarji niso hoteli biti. Če so torej prišli fantje skupaj iz obeh vasi in je prišlo do prepira, tedaj je bilo zadosti, če je dejal kak Zapoljec: Zabar ali pa rega, rega, pa so si bili v laseh.

Torej Zabčarji in Zapoljci se med seboj niso mogli. Celo ženili se niso med seboj. Kdo bo hodil po nevesto v to beračijo — tako so rekli Zabčarji.

Ko so se torej začeli nabirati prostovoljni doneski za novo pumpo, tedaj so pozabili na medsebojne prepire in tekmovali, kdo bo več daroval, samo da bodo Zapoljce zjezili. Samoobsebi je umevno, da ni šel nihče v Zapolje pobirat. Mi imamo že sami toliko, da lahko plačamo — so rekli možje v Zabji vasi.

Pumpa je bila naročena. Ko so nabrali skoro polovico, kolikor je stala. Ostanek bo pokrit s čistim dobičkom veselice, ki se bo napravila na dan blagoslova, ali pa s posojilom — tako je rekel odbor.

Seveda se je tudi po Zapolju hitro raznesla novica, kaj je novega v Zabji vasi. Ta reč jim ni bila nič kaj všeč. Sama baharija, so rekli eni; ne bomo šli nič zraven — trdili drugi. Odbor je bil v Zapolju v veliki zadregi. Ali bi šli, ali ne, tako so ugibali cel teden. Naposled so sklenili, da gredo, če bodo vabljeni, ampak ne vsi, samo nekaj!

Blizal se je slavnostni dan. Tisti teden je vladalo cel čas v Zabji vasi slavnostno razpoloženje. Dekleta so pletla vence, fantje sekali mlaje in krasili slavnostni prostor za veselico, ki bo, kakor so rekli, naravnost velikanska. Od vseh strani bodo prišli gostje, tuje in sorodniki, to bodo gostilničarji prodali, kaj tacega še nikoli v Zabji

samo pod — lakoto. Kljub temu pa se vojaki niso prestrašili povelja za naskok, nasprotno se razveselili so se ga, ker so jim težave dolgega polletnega obleganja v najhujšem zimskem času prišle že prav do grla.

24. marca dopoldne je pehota donavske divizije dobila povelje, da se pripravi in krog 1. ure popoldne se je na vseh sektorjih, srbskih in bulgarskih, začel strahovit ogenj iz vseh topov: poljskih, havbič in oblegovanih. Kanonada je trajala do 3. ure ponoči. Srbsko-bulgarski ogenj je bil jako uspešen.

Na sektorju donavske divizije je sodeloval v boju cel IV. nadstevilni polk; potem: 3. bataljon VIII. polka, 1., 3. in 4. bataljon IX. polka in 1. bataljon VII. polka. Za njimi je bila težka artiljerija. 4. bataljon IX. polka je ostal na predstraži desno proti Ardi. Ostali bataljoni IX. polka so bili v Kujulni na razvalinah.

Ob 3. uri po polnoči je krenila pehota IX., IV., VIII. (1. bataljon) in VII. (tri čete) polka naprej, frontalno v polkrog. Tako so se priplazili na 150 korakov do prvih turških rovov. Tu so se nekoliko ustavili, potem pa krenili dalje in se priplazili na 50 korakov pred turške rove. To je bilo 24. marca krog pol 5. ure zjutraj. Pred rovi so stali polni dve uri popolnoma nepremično.

Medtem je bljuvalo strahovit ogenj blizu 1000 topov vseh velikosti in sistemov: 550 turških in do 400 srbskih in bulgarskih.

Ob pol 5. uri zjutraj so Turki opazili Srbe in jih iz svojih rovov obsuli s silnim mitralješkim ognjem. Tedaj je največ trpel 4. bataljon IX. polka, ki je ob tem prvem naskoku izgubil na padlih in ranjenih četrtino svojih mož. Končno se je vsled ognja iz topov napravil tako gošt in neprodoren smodniški dim, da so vojaki mislili, da je nastopila megla; tri metre pred sabo ni bilo mogoče ničesar razločiti. Ta dim se ni dvignil noter do starih in so morali vojaki ves ta čas ležati v svojih rovih, v katere so se o pravem času zakopali.

Po strahoviti bitki, v kateri so Turki razpolagali s 24 mitraljezami, so jih Srbi tako preganjali, da so jih prisilili k predaji.

Ob 4. uri zjutraj so Turki na Papaz tepe izobesili zastavo v znak predaje. Toda naši verolomnemu sovražniku niso verjeli ter streljali v zastavo. Nato so turški častniki dvignili roke, da dokažejo, da resno mislijo na predajo. Turške čete iz prednjih rovov krenejo v smeri Marice, toda naša artiljerija je medtem že razstrelila most na Ardi in tako se je tik pred vhomom v Odrin, ki je bil po reki odrezan, predalo Srbom še 3000 turških vojakov, med njimi dosti višjih častnikov.

V teh bojih se je srbska artiljerija odlikovala s posebno izvrstnim merjenjem. Na Begče-tepe so Turki imeli tri baterije havbič in dve poljski bateriji; Begče-tepe se nahaja pri Papazu, na levi strani. Naši topničarji z donavskega sektorja so dvema turškima havbičama vrgli granate naravnost v cev, in sicer tako, da je granata prebila tudi kapiko, ki je preje ostala, in obrnila top...

Naša konjenica se je nahajala v Orta-keju, med Timočanom in VIII. tundske divizije; ko je Odrin kapituliral, je pod poveljstvom majorja Pere Živkovića kot prva šla v mesto.

Zvezo med timoško in bulgarsko VIII. tundske divizije je vzdrževal 55. bulgarski polk. Takoj poleg njega na strani

timoške divizije je stal srbski XIII., XV. in XX. polk.

Tudi Timočanom je 24. marca krog poldne prišlo povelje, kje imajo biti v mraku. Odlikoval se je posebno 4. bataljon XIII. polka »Hajduk Veljka«.

Po polnoči se je začel napad. Ko so bili vojakom malo preje naznanili, da se začne naskok, je med njimi zavladalo razburjenje, kajti bili so prepričani, da gredo zaman v boj, ker se jim je preje vedno zadrževalo, da odrinskih utrdb ni mogoče vzeti z naskokom. Položaj se bil kritičen; častniki so takoj spoznali njegovo resnost. To jih pa ni zmedlo, vedeli so, kaj jim je storiti. Z navdušenimi besedami so pozvali vojake, naj se spomnijo, da so potomci slavnega Hajduka Veljke; njihov polk nosi to slavno ime, katero ne smejo osramotiti pred Bulgari. To je učinkovalo! Zlasti pa se je duh mostva dvignil, ko so ob pohodu k naskoku bataljonski poveljniki šli 15 korakov pred četami, za njimi 10 korakov pred četami poveljniki čet, vsi ostali častniki pa pred svojimi voji. Ta hrabrost in požrtvovalnost častnikov, ki so kot prvi hiteli v smrt, je v vojaki zmagala zadnjo sled pomišljanja; slepo so jim sledili k naskoku in bi se ne bili ustavili več niti pred ognjem, niti pred vodo.

Artiljerijska kanonada je prenehala krog 10. ure zvečer. Na drugem timoškem sektorju je bila samo druga divizija poljske artiljerije in dva bulgarska 11-centimeterska topa.

Ko je 3. bataljon krog 9. ure zvečer dospel na predstražno linijo, je dobil povelje od poveljnika predstraže, majorja Nedeljkičevića, da se napad začne zjutraj ob treh na ta način, da bo IV. bataljon na desni, 55. bulgarski polk pa na levi strani III. bataljona. Istočasno je bil odrejen tudi odmor do 3. ure zjutraj.

Točno ob pol 3. po polnoči je otvoril II. bataljon XIII. polka silen ogenj. Bučanje topov je bilo toliko, da človek lastnega glasu ni slišal. Strahovito so treskale zlasti turške fugeaste granate.

Ob 3. uri je III. bataljon stal pred oviranimi sredstvi svojega odseka; 4. četa je ostala v redu za rezervo, 29 korakov pred bataljonom je bil oddelek bombavež, ki ga je vodil hrabri narednik III. čete Lazar Milovanović; bilo je krog 30 mož, katerih vsak je imel po dve ročni granati. Prva in druga četa bataljona sta bili v prvi vrsti, tretja, pod poveljstvom stotnika Dušana P. Popovića, pa na levem krilu; le-ta četa je imela povelje vzdrževati zvezo s 55. bulgarskim polkom, ta pa zopet s tundske divizije.

Bataljon je krenil dalje ob največjem molku; nihče ni smel niti zakašljati, dokler niso prišli na 20 korakov do turških rovov. Tedaj Turki zapazijo Srbe in začno peklensko streljati, poveljniki pa dajo povelje k naskoku: »Ura!« »Ura!« kliknejo vojaki in udero v turški okop. Turki se zmedejo, tromba jim kliče: »Nazaj!« V gručah se umikajo, kar pa jih ostane v okopu, popadajo v kratkem boju »na nož« do zadnjega.

Ko je bil ta turški okop zavzet, je krenil dalje tudi 55. bulgarski polk; toda polku so poveljevali sami rezervni častniki, ki čet niso primerno razpostavili, marveč jih v gostih vrstah vodili in tako v masah izpostavili ognju iz topov. Na ta način so kot prvi padli častniki in poveljstvo čet so morali prevzeti podčastniki, ki niso mogli ustaviti mostva, ko se je začelo umikati. Srbi so ostali sami na težko zavzetih po-

zicijah in bili v skrajni stiski, ker so imeli proti sebi veliko večjo turško silo.

Ko so Turki opazili, da se je umaknil cel 55. polk, so se hitro zbrali in izvršili silen protinapad; srbsko levo krilo je prišlo v veliko nevarnost, ker so se Turki približali na 50 metrov in imeli s seboj 8 mitraljez. Ko so naši vojaki zagledali mitraljeze, so se zmedli in neprestano klicali poveljnikom, da jih bodo Turki obšli in zajeli; kljub temu se je poveljnikom posrečilo zadržati mostvo na pozicijah.

Tedaj je na levo krilo prihitel narednik Lazar Milovanović s svojimi bombaži; sila je priklopila do vrhunca. Lazar poleti naprej, bombe se zakade med Turke in situacija je rešena: Turki se s svojimi mitraljezami umaknejo. To je bilo med 8. in 9. uro dopoldne.

Poveljnik bataljona je telefonično obvestil polkovnega poveljnika, da se je 55. polk umaknil in da je naše levo krilo v nevarnosti. Odgovor se je glasil, da se pozicije za nobeno ceno ne smejo zapustiti; namesto 55. polka se pošlje II. bataljon 13. polka, ki bo obenem tudi 55. polk zopet potegnil naprej.

Zadnjo četo umikajočega se 55. polka se je posrečilo zadržati. Turki so iznova poizkusili protinapad, a bili z znatnimi izgubami odbiti.

Prvi turški voj, ki je začel bežati, so uničili kroglice iz turških topov na Arnavtepe. Ko so Turki videli, da jih bje lastna artiljerija, so se obrnili zopet nazaj in ostali v rovih, komaj sto korakov oddaljenih od srbskih.

26. marca zvečer so Turki v jarkih pred našo fronto zbrali tri bataljone, na levem odseku pa enega in se zopet pripravili za protinapad. A bili so odbiti. To se je še večkrat ponavljalo. Končno so Srbi Turke prisilili, da so se predali. Pri tej priliki je bilo vjetih 57 častnikov.

Naslednji dan so Bulgari in Srbi iznova navalili in slavno zmagali — nepremagljivi Odrin.

Evropa v orožju.

Po podatkih nemškega generala v. Blume je vojna moč posameznih evropskih držav sledeča:

Vsakoletni rukrutni kontingent v Nemčiji šteje 270.000 mož, v Avstro-Ogrski 133.000, v Italiji 120.000, na Francoskem 225.000, na Ruskem pa 430.000. Potemtakem se jih potrdi med 1000 prebivalci: na Nemškem 4-1, na Avstrijskem 2-6, v Italiji 3-5, na Francoskem 5-9, na Ruskem 2-7.

Prvi poziv: na Nemškem (12 letnikov) šteje 2.754.000 mož, v Avstro-Ogrski (12 letnikov) ali 1.356.000 mož, v Italiji (12 letnikov) z 1.224.000, na Francoskem (13 letnikov) 2.925.000 (?), na Ruskem (10 letnikov) 3.655.000 mož.

Drugi poziv: Nemčija (7 letnikov) 1.418.000 mož, Avstro-Ogrska —, Italija (7 letnikov) 630.000, Francija (6 letnikov) 1.013.000, Rusija (8 letnikov) 2.580.000 mož.

Črna vojska: Nemčija (6 letnikov) 1.080.000 mož, Avstro-Ogrska (10 letnikov) 887.000, Italija —, Francija (6 letnikov) 900.000, Rusija (5 letnikov) 1.433.000 mož.

Tedaj razpolaga Nemčija s 5 milijoni 252.000 izvežbanimi možmi, Avstro-Ogrska z 2.243.000, Italija 1 mi-

lijon 854.000, Francoska 4.838.000, Rusija pa s 7.668.000 možmi. Trozveza: 9.349.000, Rusija in Francija 12.506.000. Podatkov o Angliji ni. Številke seveda niso vedno istinite, toda razvidno je, da je trozveza numerično slabšeja kot tripetenta. Toda obetajo se nam še nova oboroževanja. Kaj bo?

Jeseniske novice.

J Shod. Jutri, v nedeljo, ob pol 4. uri popoldne priredi Strokovno društvo shod v Delavskem domu na Savi. Povabljeni so posebno ženske in dekleta. Govori gospa Ivanka Klemenčič iz Ljubljane in g. župnik Skubic. Upamo, da se naše ženstvo prvega tovrstnega shoda udeleži v polnem številu. Bomo dali odgovor tudi tistim, ki imenujejo v »Slovenskem Narodu« našo velikonočno procesijo »Skubičev špas«, pa tudi tistim, ki se ogrevajo za »tržaško svobodo prihodnjega veka«!

J Vaditeljski tečaj Orlov za jeseniško okrožje se vrši prihodnjo nedeljo, dne 13. t. m. v Del. domu na Savi. Spored: Ob 9. uri dopoldne vaditeljski tečaj, ob 4. uri popoldne občni zbor jeseniškega okrožja. Orli, dnevničen v obilnem številu na Jesenicah!

J Slovenska šola in liberalci. Naši liberalci v »Narodu« rujejo zoper novo slovensko šolo na Jesenicah. Vsak človek ve, da so z novo šolo rešene slovenske Jesenice. Ko bi se ne zidala večja slovenska šola, bi se nemška takoj razširila, in bi tako Nemci kulturno dominirali nad jeseniškimi Slovenci. Kdor ima v takem kraju šole, tisti ima narod. Seveda mora imeti šola tudi drugačne učne moči, kakor so sedaj nekatere na slovenski jeseniški šoli. Naši liberalci pa rujejo v »Narodu« zoper slovensko šolo zato, ker je duševni oče dopisov nemčur, izdelovalec dopisov pa slovenski liberalci. Ta dva nosita naroden zvonec. Neki liberalci je šel k »Narodovim« urednikom protestirati zoper jeseniške dopise, češ da nikakor ne kaže liberalcev pitati s tako pičo. Tam pa so skomizgnili z rameni, češ: pišite drugače!

J Tako ne bo šlo. Na jeseniškem kolodvoru, kjer je bilo za Slovincem izpraznjeno mesto asistenta, je nastavljen — Lah. Kaj pa je tebe treba bilo? — Na jeseniški pošti št. 1, je nastavljen zagrozen Nemec. Kako bo občeval s strankami, to bo razumel samo gosp. nadpoštar Tominc, ki je na višje vprašanje, je-li zna novi oficijant König slovenski, odgovoril, da zna. Mi pa pravimo, da ne zna! Pa ne, da bi se hotelo delati kako posestno stanje? Bomo potrkali na vrata naših poslancev!

Tržiške novice.

t Marijin vrtec se je prvič predstavil občinstvu z lepo predstavo, deklaracijo in petjem. Mladi igralci in igralki so nastopali s tako samozvestjo na odru, da jih je bilo vžitek gledati. Pevke so morale na splošno zahtevano ponoviti pesmico »Kaj vesela bi ne bila«. — V četrtek se je predstava ponovila za šolske otroke; jutri se zopet ponovi ob 5. uri popoldne za drugo občinstvo.

t Letno romanje k Sv. Valentinu v Glinje na Koroškem se ne vrši letos 3.

vasi — tako je šlo od ust do ust tisti teden.

Odbor za veselico je imel dela čez glavo. Najprej je bilo treba rešiti težavno vprašanje, ali bi vabili Zapoljce ali ne. Eni so bili za, eni proti. Odločil je načelnik: vabimo jih, potem naj pa naredijo, kar hočejo. Bodo vsaj videli, kako smo izobraženi. Tako je! In njegova je obveljala.

Spored je bil sestavljen. Po pumpo bodo šli štirje najlepši konji cele vasi v soboto popoldne, peljali jo bodo po daljši poti — skozi Zapolje. To je bilo soglasno sprejeto. Pri županovi hiši bo slavalok, tam bo slavnosten sprejem, zapela se bo pesem, belooblečena deklica bo pumpo izročila v varstvo županu, zvečer bo razsvetljava, drugi dan blagoslov, popoldan veselica za pokritje stroškov. Imenitno — tako so rekli vsi, ko so zvedeli za bogat spored. Posebno jim je dopadlo, da bo sprejem gostov kar dve uri: od dveh do štirih popoldne. To bo ljudstva — je šlo od ust do ust.

Načelnik je imel pa še dvojno veliko skrb, za katero ni vedelo ljudstvo. Kakšen naj bo napis na slavaloku in kakšna pesem se naj zapoje pri sprejemu. Sklical je odbor na posvetovanje. Večina je bila mnenja, da napisa sploh treba ni, glede pesmi so pa bili eni za to, da se naj zapoje vesela, drugi pa, da žalostna, ker ogenj vendar ni nekaj veselega. Zmagala je zadnja struja. Glede pesmi so pa dali načelniku prostoro. Ta je šel v posvet k učitelju,

ta pa mu je pesem odsvetoval, zato se je sam vsedel za mizo in pesem naredil. Je še boljše — si je mislil — učitelj bo vsa slavnost v časopisih popisal in tudi — njega omenil. Določil je, da se bode pelo tako: Človek glej dognanje svoje, danes srečen si vesel, jutri že ti zvon zapoje, hiša tvoja bo pepel. — Ko so pa merodajni krogi za to izvedeli, so pa rekli, da to vendar ne gre; zato je tudi petje odpadlo, načelnik pa je bil rešen obeh skrbi. Saj se bo pri veselici dovolj pelo — to je bilo njegovo tolažilo.

Prišla je sobota. Tisto jutro so šli vsi Zabčarji na delo preje kot druge dni, da bi bili popoldne prosti, ko bo sprejem ob drugi uri. Ko je odzvonilo poldne, tedaj so se kmalu potem že začele zbirati stare ženice na gričku pred vasjo, kjer se je videlo gori proti Zapolju, odkoder so imeli pripeljati pumpo. Prišel je tudi ves naraščaj iz cele vasi. Pampa pa se je zamudila za dobre pol ure, deloma, ker so počasi napregali, deloma ker so skozi Zapolje prav počasi vozili. Tisto soboto popoldne ni bilo skoro nobenega Zapoljca doma. Vse je bilo na polju, le kak otrok je gledal debelo skozi okno, ko so šli Zabčarji skoz vas.

Bila je ura skoro tri, ko zagrmí vrh griča nad Zabjo vasjo star možnar v znamenje, da pumpo že peljejo. Vseh se je polastila silna radovednost, zavladalo je splošno veselje. Ah kako je bila lepa, ko so se konji ustavili pri slavaloku! Kako se je svetila, čisto nova v

solnčnih žarkih! In koliko je bilo na njej vencev in zastavic!

Ko se je napravil red, je stopila deklica s šopkom — seveda načelnikova hči, ker je imela najlepšo belo obleko — pred gospoda župana ter mu govorila lepo pesem. Začela je prav lepo in glasno: Pozdravljena ti nova pumpa, naj nas varje vsačega lumpa itd. Tukaj je mislil gospod pesnik gotovo na požgalca. Potem je povedala, kakšen namen ima, koliko stane in tehta, nazadnje pa prav mило sklenila: V Vaše varstvo torej pumpo izročimo, da ne bo gorelo, pa Boga prosimo! — Župan je sprejel šopek, ko je končala. Vse je bilo tiho. Le nek Amerikanec, kateremu je bila pesem očitno všeč, je na glas zaklical: Odobravanje.

Sprejem je bil končan. Pumpo so spravili na slavnosten prostor, zvečer je bila lepa razsvetljava — in stare ženice so rekle zvečer: če je bilo že danes lepo, kaj bo šele jutri!

Drugi dan je bil zjutraj blagoslov. Že takrat je bilo veliko ljudstva; ko se je začela veselica, se je bilo toliko ljudi nabralo, kot še nikdar v Zabji vasi. Zapoljci so sicer na tihem želeli, da bi bil dež, pa tudi ta želja se jim ni izpolnila. Veselica je bila res lepa. Vse, kar je načelnik pri drugih veselicah videl, vse je vpeljal tudi danes v Zabji vasi. Ljudje so videli reči, kot še nikoli. Vse je bilo zadovoljno. Prvi so odšli domov Zapoljci, drugi gostje šele pozno ponoči, zadnji zaostali rodoljubi proti jutru. Niso se mogli ločiti, ker je bila tako ne-

prisiljena zabava. Čisti dobiček je bil lep.

Slavnost je minula, pumpo so spravili v shrambo in čez par tednov so ponehale tudi govorice o pumpi in slavnosti.

Tisti ponedeljek po Martinovi nedelji je bil vsako leto v Zapolju velik semenj. Prignali so veliko živine iz vseh krajev. Znano je bilo tudi, da imajo v Zapolju dober most in ljudje so prišli most pokusiti tudi iz daljnih vasi.

Tisto leto je prišlo veliko sejmarjev, ker so v Zapolju število sejmov skrajšali in enega v Zabjo vas prenesli. Semenj je bil že skoro končan, ljudje so bili natlačeno zbrani po gostilnah, kar se pokadi na konci vasi... »Gori, gori« — je vpilo vsevprek. Ljudje so hiteli iz hiš.

»Muruznikov hlev gori« — se je zaslislalo naenkrat. In res je bil kmalu ves v plamenu. Bilo je plat zvona. Hitro so pripeljali domačo brizgalno, ljudje so gonili, domači in tuji, kar se je dalo, da bi vsaj hišo rešili, ki je bila z opeko krita.

Ogenj so pa zapazili tudi v Zabji vasi. Občinski tajnik je hitro zatrobil, da bi ljudi sklical, da bi šli gasiti, toda eni so bili v gozdu, drugi na semnju. Še načelnika ni bilo doma. Ko so šli po ključa, je gospa dacarica odločno ugovarjala, da bi šli v takem blatu z novo pumpo gasiti. Kašna pa bo, kaj bodo gospod rekli — toda tajnik je kar ključa vzel in stekel iz hiše. On je dejal, jaz

in 4. maja vsled sv. birme, ki bo 4. v Tržiču, pač pa bodo odšli romarji iz Tržiča in okolice v Glinje v soboto pred sv. Trojico 17. majnika. V Glinjah bodo imeli cerkveni shod na nedeljo sv. Trojice 18. maja. Na to izpremembo se opozarjajo že sedaj romarji.

t Predavanja so se zopet pričela v Društvu sv. Jožefa. Pretečeni terek je predaval g. župnik obilno zbranemu občinstvu o dogodkih na Balkanu. Prihodnji terek ob 8. uri zopet k predavanju.

Iz Plovdiva.

Izvirni dopis. Piše profesor H. G.

Proslava zavzetja Odrina.

Dne 27. marca smo v Plovdivu proslavili zavzetje Odrina. Glavno vlogo pri tej proslavi je imela naša gimnazija. Naši gojenci (povečini proslavni Bulgari) so v svojih lepih uniformah z zastavo in godbo korakali po mestu; naša godba je sedaj edina godba v mestu. Našim gojencem so se pridružile neštete množice. Slavnostni sprevod se je pomikal proti stolni cerkvi, od tam na glavni trg, kjer se je izvršila cerkvena zahvala za zmago; tam se nam je pridružil plovdivski župan in mnogo oficirjev in so nas spremljali pred oficirski klub, kjer je bilo več slavnostnih nagovorov. Veličasten in ginljiv trenutek je bil, ko smo na glavnem trgu dohiteli prve tri vozove ranjencev izpred Odrina; priredili smo jim tako prisrčen in slovesen sprejem, da so ranjeni junaki veselja plakali.

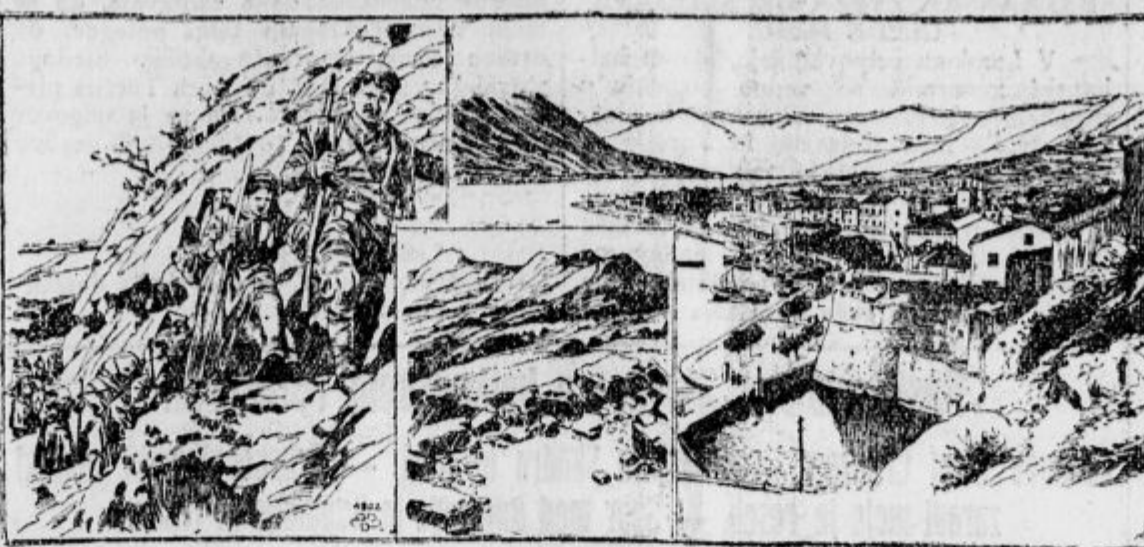
Položaj v Odrinu.

Dne 29. marca se je iz Odrina vrnil angleški konzul, ki nam je pripovedoval, da je Odrin mnogo bolj ohranjen, kakor se je mislilo. Danes, dne 31. marca, nas je obiskal neki moj kolega, ki je ves čas obleganja prebil v Odrinu; njegova poročila so torej popolnoma verodostojna.

Odrinska posadka je imela streliva še za več mesecev, toda živeža je že zelo pomanjkovalo. Ubožnejši prebivalci in vojaki so morali že občutno stradati; mnogi vojaki so vsled slabe hrane zelo shujšali in opešali. Nekoliko ljudi je izvršilo samoumor, ker niso mogli več prenašati lakote. Odrin se ne bi bil mogel več dolgo držati. Zato je umevno, da so Bulgari pri glavnem naskoku izgubili manj moštev, kakor so računali. Splošno so pa obleganci trpeli manj kakor se je mislilo. Topovi niso napravili veliko škode.

Položaj katoličanov v Odrinu.

Moj kolega mi je nadalje pripovedoval, da so vsi katoličani v Odrinu srečno prestali obleganje; nobeden ni bil ubit. Slovencem dobro znani pater Hristov je bil sicer nastanjen v katoliškem semenišču v odrinskem predmestju Kara Agač, a večinoma je prebival v Odrinu; občevarje med Kara Agačem in Odrinom se je namreč vršilo kakor da ne bi bilo obleganja. P. Hristov se je s svojo znano neustrašenostjo in šaljivostjo zelo prikupil Su-kri paši. Vedel bo torej mnogo zanimivega pripovedovati. V dolgi dobi obleganja je spisal 160 strani debelo knji-

1. Črnogorske vojne priprave: Črnogorke nosijo vojni material v črnogorske utrdbe. — 2. Pogled na kotorsko luko, v ozadju črnogorske gore. — 3. Od Črnogorcev utrjena 1859 m visoka gora Lovčen.

go in jo s pomočjo par naših seminaristov, ki so ostali v Odrinu, tudi že tiskal. Gotovo vam bo poslal en izvod. Knjiga je zelo zanimiva.

Med obleganjem se je razširila vest, da je bil veliki zavod zagrebških usmiljenk porušen; a v resnici ni bilo tako hudo. Zavod je zadela topovska kroglica, predrla streho in podstrešje; bilo je sicer veliko strahu, a hujšega ni bilo, vse sestre in gojenke so zdrave.

Bulgarski kralj je obiskal katoliško semenišče v Kara - Agaču ter se zelo ljubeznivo pogovarjal z misijonarji. Naš ravnatelj je hotel obiskati katoliško semenišče in druge katoliške zavode v Odrinu, a vojaške oblasti so imele razne pomisleke. Danes je pa prejel od kraljevega tajnika telegram, da lahko takoj odpotuje v Odrin. V kratkem bode prejel obširno poročilo iz Odrina.

Generalni štrajk v Belgiji.

Belgijski soc. demokrati so se definitivno odločili, da prično sredi aprila s takozvanim generalnim štrajkom in sicer iz jeze, ker so bili pri laških volitvah za belgijsko zbornico tepeni. S tem hočejo pritisniti katoliško vladno, da se uda zahtevi soc. demokracije po spremembi volilnega reda. Zdi se pa, da stvari ne stoji ravno ugodno za štrajk. Vse belgijsko krščansko delavstvo je namreč proti stavki, ker ta nima nič opraviti z delavskimi težnjami, marveč je golo politično sredstvo prevratnih elementov, ki jim je na poti ves sedanji družabni red. Na zadnjem mednarodnem kongresu krščanskih sindikatov se je belgijskemu krščanskemu delavstvu zagotovila pomoč od strani nemških, francoskih in laških krščanskih delavskih organizacij. Daje je tudi vlada ukrenila vse potrebno, bodisi v varnostnem kakor tudi v gospodarskem oziru. Pa še nekaj drugega je, kar more pričakovani uspeh generalne stavke onemogočiti. Vanderfelde, brezdvomno najinteligentnejši um belgijskih socialistov, je takoj uvidel, da je nemalo pripomogel do

zmage katoličanov pri laških volitvah ravno strah meščanskih krogov pred socialistično - radikalnim kabinetom. Zato je odločno svetoval, naj njegova stranka v verskem vprašanju ne zasleduje jakobinske politike, kajti preradikalna metoda bi ljudstvo razburila in s tem bi se končno le še bolj utrdila katoliška vlada. Isto misel izraža tudi liberalni meščanski »Matine« in proročuje generalni stavki totalen neuspeh. Toda kljub tem argumentom je ostal zmerni Vanderfelde v manjšini, kajti radikalni sodrugi, predvsem pa široka masa zahteva generalno stavko, pričakujoč od nje zmago nad klerikalno vlado. V kratkem se bo torej odločilo.

Boj za Skader.

Zadnji naskok na Taraboš.

»Secolo« poroča iz Cetinja: Polkovnik Plamenac, najpopularnejši črnogorski častnik, je izbral 600 mož, da z njimi naskoči veliki Taraboš. Topovi so pokali, Plamenac prodira s svojo četo, ki poreže žice. »Bataljon smrti!« krstijo vojaki te junake. Oglasili so se bili za ta bataljon starčki in mladi, med njimi pet bratov. Porezali so dve vrsti žic, tretje niso mogli. Bašibozuki so jih kosili s petimi mitraljezi. »Bataljonu smrti! pride na pomoč stotnik« »Njeguš« in »bataljon Vir Pazare«. V hipu se oglasijo 4 Kruppovi topovi vrh Taraboša. Mitraljeze so Črnogorci odpredajali obstreljevale, »Kruppi« od vrha so pa metali smrtonosni ogenj preko njih v zadnje vrste, tako da niso mogli ne naprej ne nazaj. Plamenca zadene kroglica in pade, ne da bi besedo izgovoril. Črnogorci so se pa spoprijeli s Turki, ki so vodili ogenj mitraljez. Boj na nož! Turki pa se še pred bajoneti niso umaknili. Tako se morajo Črnogorci boriti za vsako ped zemlje. Očividno bo usodo Skadra odločila srbska artiljerija.

Zopetni naskok na Skader.

Po včerajšnjih poročilih iz vojaških krogov v Belgradu sklepajo, da je začela včeraj srbska artiljerija zopet

bruhati ogenj na Skader. Generalni naskok se izvede danes.

Izgube oblegovalcev.

Pri napadu na Skader pretekli ponedeljek je bilo ubitih 900 Črnogorcev in 24 častnikov. 8 srbskih bataljonov se je združilo s Črnogorci pri Muričanih in podvzelo nov napad na Taraboš.

Ruska pomoč Črnogorci.

Grška ladja »Elessi« je pripeljala pretekli terek zvečer v Bar 36.000 zabojev streljiva, materiala za telegrafe in vojaških plaščev ter 23 topov. Vse so odpeljali v črnogorski tabor. Vojni material je prišel iz Rusije.

Rusi se izgovarjajo.

Na očitke raznih krogov, da je poslala ruska vlada ravnokar Črnogorcem ladje, ki so jim prinesle municije, poroča peterburška brzogovorna agentura, da gre za municije in vojne potreščine, ki so jih Črnogorci že leta 1911 v dar dobili, pa se jim niso odpotale. V letošnjem januarju so pa ta material zahtevali. Pri prevažanju tega blaga pa ni ruska vlada prav nič udeležena.

Pomerska demonstracija proti Črnogorci.

Blokada sklenjena.

Iz Londona se danes oficijozno naznanja: Glede mednarodne brodogodne demonstracije je že vse dogovorjeno. Demonstracije se udeležijo vse velesile razen Rusije. Poveljniki brodogovij so dobili telegrafične instrukcije, naj se podajo črnogorsko obal in izvršijo efektivno blokado. Posameznosti izvedbe so pripuščene odredbam poveljnikov. Vrhovni poveljnik še ni določil, gre za to, ali prevzame poveljstvo avstrijski ali angleški admiral.

Pred Barom križari deset bojnih ladij.

Loydov parnik »Albanija«, ki je priplul včeraj popoldne iz Bara v Kotor, poroča sledeče: Na odprtem morju pred Barom je deset bojnih ladij, ki križarijo. »Albanija« je srečala tudi dvajset praznih grških parnikov, ki so jih spremljali ena bojna ladja in dve torpedovki. Parniki so se vračali proti jugu, potem ko so izkrcali v luki Sv. Ivan Meduanski 12.000 srbskih vojakov, 800 konj, 600 volov in veliko množino municije in provianta. Parnik »Talijs«, ki je dospel tudi včeraj v Kotor, pa poroča, da je videl pred Krkom dve angleški in eno francosko bojno ladjo.

Nemška ladja.

Nemška bojna križarica »Breslau« se nahaja od 3. aprila nadalje pri mednarodnem brodogovju pred Barom, ki demonstrira proti Črni gori.

Francija nima mandata Rusije?

Iz dunajskih krogov poročajo, da so dobili vsi francoski poslaniki po državah poročilo, da se Francija vojne demonstracije velesil brez Barom udeležiti in da je zato poslala v Jadransko morje ladjo »Edgar Aninet«. Kakega naročila, naj Francija pri tej demonstraciji tudi Rusijo zastopa, pa Francija ni dobila (?).

Francija bi rada posredovala.

Francoski vladni krogi polagajo največjo važnost na izjavo, po kateri dobi

sem podnačelnik — pa je. Izvlekli so pumpo iz shrambe, ki je bila še vedno vsa v vencih izza časa slavnosti. Zbralo se je hitro pet mož. Eni so začeli trgati suhe vence doli, drugi so šli po konje. Toda konj ni bilo tisti dan nič v hlevih. Tedaj se spomni tajnik na Popkovo luco, ki je bila stara in je gotovo niso peljali na semenj. Luca je bila res doma. Hitro so jo vpregli pred pumpo. Sicer se je pumpe prestrašila, kakor da bi videla avtomobil. Na pumpo so se vsedli štirje možje s tajnikom vred in udarili so po luci, da je kar skočila. Luca je težko peljala, proti klancu gori pa kar ni šlo več naprej. Zato so vsi doli skočili, da bi luca ložje vozila, pa le ni šlo. Vrh klanca jo je udaril tajnik, kar je mogel. Luca je potegnila z vso močjo in — vrv pretrgala. Uboga luca! Zmerjali so jo in kleli, nič ni pomagalo. Hitro so jo odpregli ter jo zapodili nazaj, saj je znala sama domu, vsi štirje pa so za pumpo prišli ter jo peljali po klancu nizdoli proti ognju — na lice mesta.

Ko so videli Zapoljci, da gredo Žabčarji s svojo novo pumpo, tedaj so gasili hitro, kar so mogli. Tajnik je ukazal nastaviti cevi; eden je hitro tekel iskat vode, drugi so pa cevi skupaj devali. Pa ni šlo, pri pumpi namreč. Tajnik tega ni bil navajen. Tedaj pravi eden: Obrnimo jo! Obrnili so jo, pa tudi tako ni šlo! Tedaj prime tajnik z vso močjo za nek ventil — in nekaj je počilo. — Prestrašili se je in dejal, da gre k županu po orodje. Dolgo ga ni bilo.

Med tem časom je že ves hlev pogorel. Razkopavali so le še slamo in gasili tleče tramove. Ko ni bilo tajnika

nazaj, so ga šli iskat. Dobili so ga pri županu, kjer so zvedeli, da ni treba več gasiti, da bo pogorelec še več dobil odškodnine, ker mu ne bodo nič odtrgali. In tako so ostali vsi v županovi gostilni ter se nad luco jezili, da je ona vsega kriva, da so prišli prepozno.

Nova pumpa pa je vsa oškropljena z blatom stala sredi ceste pred pogoriščem.

Ko je gospod načelnik zvečer zvedel, kaj se je zgodilo, je ukazal z županovimi konji ponoči pumpo domov pripeljati.

V spominsko knjigo pa je zapisal, da so Žabčarji prvi prihiteli Zapoljcem na pomoč in pristavili besede: Čast požrtvovalnim možem!

Dve zmaže in še druge reči.

Oh, prmejduni! Tku se pa že nism zlepa našmiru, kokr unkat. Tu je blu una

seбота. Jest grem ub ene peteh pupoune tam pu Veğu ulc mem rejalkę; pred mana je šou pa en gęspud in tku vern gledu u ta »Sluvensk Narud«, de ni ne šliu, ne vidu nę.

»Kua pa more bt dons tku zanimiuga u »Narude«, da se lde tku zavervan vajn?« sm s mislu in pugledu gęspude čęz rama u »Narud«. »Dve zmaęe!« zagledam naenkat tku na debel natiskan, de je mogl usakmu že ud zdeleč u uči past.

»Žiuja!« sm zaurisku gęspude za hrbtam, de se je tku ustrašu, de vem, de mu ni ustou nuben krajcer u varžet. »Žiuja! Hvala Bogu, zdej je pa vnder enkat padu tud Skader in pa Carigrad.« sm s mislu in hitr letu ud samga vesela u štarija h Lojsk u Gradišę.

»Zdej pa kar hitr na usaka miza en štefan vina gor na moja rajtęnga!« zašafu sm Maričkę, ke sm prletu u štarija.

»Za kua pa; sej ni še nubęnga člųveka tle?« začudla se m je Maričkę in me začela tku sumliu ugledvat, kokr de b mislla, de nism prou pr ta prau pamet.

»Uja že se pršli; kar vin na mize, um use jest plaču!«

»Kua jim je pa dons, gęspud Pepe, de sa tku vesel?«

»Duša kršanska! A res še na veš, de je padu Skader in Carigrad?«

»Kdu m če pa puvedat?«

»Sej maš vnder tamla na miz ta »Sluvensk Narud«. Na, tlela ga uzem u roke pa ber, sej je dost debel natiskan: dve zmaęe. Na, puglej!«

Maričkę je res uzela »Narud« u roke in začela gledat en čas vajn, en čas pa mene: »Pepe, sej tle ni nę ud Skadra al pa ud Carigrada! Jest berem sam ud engę

gvišęga Kačarja pa ud Marenkuta in pa ud engę zela. A se jm meša, Pepe?«

»Pukaž sm! Kua se m u meša, sej znam vnder brat, ne?« in strgu sm jezen Maričkę »Narud« iz rok in začeu sam brat ud tisteh dveh zmaę. Bl ke sm brau, bl sm gledu debel. Ud Skadra in ud Carigrada res ni stal nę not natiskan, kokr sm jest mislu; tiste dve zmaęe sa se res sam Kačarja in Marenkata am tikale, čę: rotuž je zmaęu, de u mogu stat Kačar rehč, Marenko pa links na tręe, ne pa tku, kokr je tou deželń udbor, de b stavu Marenka rehč pa Kačar links.

»O ti salamihske ušesa prešićuve! A je uredń, de tula tku debel tiskaja in tulk farbe punucaja! No, tu se pa že use jejna. Zdeła grem pa prec nad ta pustga Slemška in ga um tku spucu, de u mou zadost in de u pounu enkat za useli, kua se prau iz ldi norca delat. Maričkę, vin le pršpari za enkat drukat,« sm še naroču in ubrau sm ja kulkr sa me nuge nesle nazaj preke ta »Narudń tiskarn«.

U Selenburgu ulc pa naletim kokr nalaš na gęspuda ta pustga Slemška. Pučęs je hodu gor pa dol in na hrbte je nesu ruke, kokr kokr gruntar. Gledu je pa tku čern kokr zmeri in prou nę se mu ni puznal, de b kašne zmaęe ubhaju.

»Za božja vola; kua s pa naredu spet za ena naumnast?« nahrulu sm ga, ke sm pršou du nega.

»Kašna naumnast?« prašu je gęspud ta pust Slemšek, sneu prou pučęs špegle dol z nusa in jh začeu iz šnajctihńam brisat.

»Tku je; zdej pa še prašaš, kašna naumnast. A ni tu dost velika naumnast, de greš Kačarja in Marenkata na ta urvem

Francija po prvem znamenju kake sovražnosti od strani avstrijske blokade proti Črni gori ali pa Srbiji na suhem popolno prostost v vseh balkanskih vprašanjih. Kakor hitro bi se kaj takega zgodilo, potem ne bo samo Francija preklicala svojo nevtralnost, potem ni v Evropi sploh nobenega govora več o kaki nevtralnosti. To nevarnost za evropski mir bi pa Francija rada odstranila in je pripravljena z Rusijo vred med Avstrijo in Črno goro posredovati.

Pritisk na Črno goro?

Berolinski »Lokalanzeiger« pravi, da je čisto gotovo, da se bo tudi Rusija dala zastopati pri bojni demonstraciji proti Črni gori. Zato naj bi na francoski ladji »Edgar Aninet« poleg francoske vihrala tudi ruska zastava, vsaj med blokado. Na ta način bi se politični položaj zelo olajšal. List trdi, da bodo zastopniki velesile enkrat pri črnogorski vladi pritiskali, naj odneha. To se zgodi baje danes ali jutri.

Mednarodni položaj.

Iz Londona se poroča, da je včerajšnja konferenca poslanikov diskutirala skadrsko vprašanje. Položaj je tem težavnejši, ker se namerava balkanska zveza v svojem odgovoru na mirovno posredovanje velesile s stališčem Črne gore večalimani identificirati in ker zahteva zlasti Grčija mejo do Santi Quarantija. Velik del angleške javnosti je nasilnim sredstvom proti Črni gori sploh nasproten. Velesile o nasilnih sredstvih, izvzemši mirno blokado obali, niso tudi še ničesar sklenile. Poudarja se, da tudi Nemčija ni posebno voljna pritrditi kakemu izkrcaju čet. Italija prikriti namiguje, da ne bo šla preko mirnega bloka in da bo o kaki nadaljnji akciji morala sklepati laška vlada. O zasedenju albanske obali ne more biti govora, vsaj ne v tem zmislu, da bi tudi Italija kaj enakega ne storila. Črnogorska vlada je informirana, da se zazdaj niti še ne namerava zasesti Bara in Ulcinja. Oblast posameznih poveljnikov brodovij se omejuje zazdaj le na mirno blokado. V Londonu je splošno prepričanje, da mednarodna demonstracija ne bo prepečila padca Skadra. V Italiji se ojačuje struja, ki je proti temu, da bi se Italija dala zavleči v kako komplikacijo zaradi Skadra in izjavlja, da se Avstro-Ogrski ne smo dopustiti, da bi zasedla črnogorski teritorij.

× × ×

NA DUNAJU NE MARAJO SLIŠATI O KOMPENZACIJAH ZA SKADER.

V dunajskih krogih pravijo, da so vesti, da dobi Črna gora kako odškodnino za Skader, neresnične. Je tudi čisto izključeno, da bi se od kake resne strani ta predlog stavil.

× × ×

RUSKE PRIPRAVE?

Iz Peterburga se poroča, da Rusija vpoklicuje predčasno rezervne častnike.

mest in še tku debel tiskat? A je tu kašna zmag, de b bla muja vredna?

»Pepe, pr nas sa zmaga ena hedu redka stvar; zatu morma mt usaka zmaga, pa če je še tku mejhna, u čast in vesel ja morma bt in debel ja morma tiskat, de bl u uči pade.«

»No, pa kokr vidim, na kažeš ti nč kej pusebnga vesela nad ta dvojna zmaga.«

»Kua mene briga Kačar, Marenka in nñn ze. Ta vesele sm tou nardit le ro tuže in gespude žepane ket mojmo šefe, use ta druh mene nč na briga, kokr sm reku. Ja, kua sm že tou reči: a »Sluvenca« na u nč prnesu ud te naše zmage?«

»U že; sej se tku na medi. Zdej sma mogli pisat ta peru ud gespud dohtar Taučarjuga romajna u Rim.«

»O, sej sm brau una sebot, pa tud dñs sm že brau. Uš dubu že u pundelk udgovar na tu u »Sluvenckmu Narude«; ga mam že tlela spisanga.«

»Kua pa maš na tu za udgovort? Kar je res, tu je res, pa če ti ceu »Narud« pu-pišes.«

»Uš že vidu, kuku te um fajn zafrknu. Še sajna se t ne ud tega.«

»Za kua me uš zafrknu?«

»Zatu, ke pišes o našeh narudneh damah.«

»Pa misleš, de uš iz tem naredu kašna pusebna usluga vašem narudnem damam?«

»No, tu je moja stvar. Scer pa teb že lohka puvem; ti, vem de me na uš izdau. Ampak tu te prosm: mouč kokr grob, ke tle gre za moja ekstenca!«

»Brez skrbi.«

»Viš, Pepe; toja pisava mene strašn veseli — — —«

»Kua prauš, de tu tebe veseli? Za kua m pa pol žugaš, de me uš tku zafrknu zavle tega, de um mou zadost?«

»Le tih bod, de use izguvarim. Jest sm tu brau, kene; tud velik drugeh našeh prstašu je tu bral; al usi pa le nisa bral:

BALKANSKA ZVEZA DELA TEŽAVE GLEDE MIRU.

V Londonu pripovedujejo, da se balkanski zavezniški se vedno pogajajo o skupnem odgovoru na noto velesile. Mejo Enos-Midia med Bulgarijo in Turčijo so voljni sprejeti vsi, pač pa zahtevajo Črnogorci in Srbi, da se takoj predajo vse turške čete in garnizije zahodno od te črte (Skader). Grki zahtevajo, da pripadajo vsi otoki v egejskem morju zaveznikom in da nimajo pri rešitvi tega vprašanja velesile

nobene besede. Nadalje zahtevajo, da se meja v južni Albaniji tako potegne, da ostane Santi Quaranta Grčiji. Slednjič vztrajajo vsi na tem, da mora Turčija plačati vojno odškodnino. Da se je odgovor na velesile zakasnil, potrjujejo tudi uradna poročila iz Belgrad.

× × ×

Laški dijak za Črno goro.

V Milanu se je 3. t. m. vršila demonstracija dijakov za Črno goro.

Ruski minisler Sasonov o balkanskem vprašanju.

Sasonov izdal Črnogoro. — Črnogora Skadra ne dobi. — Srbskobulgarski konflikti zaradi meje je resen. — Spor med Bulgarijo in Rumunijo je resen.

Peterburg, 5. aprila. (Oficiozno.) Minister za zunanje zadeve Sasonov je na čajnem večeru, prirejenem za poslance dume, izjavil:

Rusija se zaradi balkanskega vprašanja nima bati vojaške komplikacije.

Zahteve balkanskih zaveznikov se bodo vedle ali manj izpolnile.

Najmanj se bo ugodilo Črni gori. Črna gora Skadra ne dobi.

Minister meni, da spor zaradi mej med Bulgarijo in Srbijo ne izključuje komplikacij. Razvoj vojaških operacij žene Srbe veliko bolj proti jugu, kakor jim to zvezna pogodba dovoljuje. Do danes so zavezniški temu vprašanju pripisovali malo

važnosti, v upanju, da bo ruski car najvišji razsodnik v tej zadevi. Srbi pa se zadnji čas taki rešitvi tega vprašanja izogibajo.

Glede morskih ožin meni Sasonov, da se to vprašanje ne bo sprožilo.

Kar se tiče bulgarsko-rumunskega spora, je ta spor smatrati rešenim. V včerajšnji seji poslaniške konference pod predsedstvom Sasonovim se je našla skupna podlaga. Rešitev spora se bo naznanila oficijelno, ko se začne mirovna pogajanja balkanske zveze s Turčijo. Rumunski delegat Ghika in bulgarski delegat dr. Danev sta že odpotovala, ker je stvar ugodno poravnana.

Odrin in Port Artur.

Slavno zmago so si Bulgari in Srbi priborili, ko so zavzeli Odrin, zmago, ki jo bo svetovna povestnica in osobito vojna vedno slavila bolj kot se je to godilo v časopisju, ki more seveda hitro beležiti vojne dogodke, ki liki blisk blisku ob viharju slede in razburjajo radoveden svet.

Boj za Odrin je zopet pokazal, da so trdnjave za odločitev vojske velevažne. Odrin je tvoril središče, okolu katerega se je reševal krvav, važen del sedanje balkanske vojske. Ko je padel, je razvezal roke bulgarskih in srbskih orlov in omogočil nadaljnji polet hrabrih balkanskih slovanskih orlov. Če bi se bil mogel Šukri paša še več časa braniti, zavlekla bi se tudi vojska.

Nekateri primerjajo boj za Odrin z bojem za Port Artur, a ta primera nikakor ni srečna. Ko je padel Port Artur, so bile sicer za nadaljne operacije večje vojne sile raste, a padec Port Arturja japonsko - ruske vojske ni odločil, medtem ko je v strateškem oziru padec Odrina odločil vojsko in bo padec Čataldže; če gre Bulgarom sploh za to, da prodirajo proti Carigradu, popolnoma zlomil in strl Turčijo.

Klevetniki slovanstva so slavili in v zvezde kovali branitelja Odrina Šukri pašo, obenem so pa pisali, kako

malodušen da je bil branitelj Port Arturja, Steselj. Naglašajo, da se je Odrin hrabro branil, da se ni prodal.

Tole pa klevetniki slovanske hrabrosti prezirajo. Odrin je bil popolnoma oblegan okolu štiri mesece; a Port Artur so morali Japonci oblegati celih enajst mesecev! Vso čast in spoštovanje hrabrim braniteljem Odrina, a klobuk dolj tudi pred ruskim vojakom, ki je branil Port Artur in ki sam ni bil kriv, da se je trdnjava predala. Rusko samoljubje je radi Port Arturjevega padca trpelo, za napake, ki jih je Steselj napravil v Port Arturiu, se mož pokori v ječi, a Stesljeve hibe ne morejo omejiti slave ruskim junakov, ki so tako hrabro branili Port Artur, da je padlo v boju zanj do 80.000 izbranih japonskih vojakov. Ta številka sama pove, kako so Port Artur ruski junaki branili.

Odrin in Port Artur, ti zgodovinski mesti, se ne moreta primerjati. Port Artur je bil začetkom vojske le slabo utrjen in je imel predvsem le utrdbe iz zemlje napravljene, a vseh modernih trdnjav niso zgradili. Odrin je strašna trdnjava, oborožena z vsemi potrebami in zahtevami vojne tehnike. Držati grude zemlje proti premočnemu sovražniku, ki pošilja v ogenj vedno nove čete in ki je bil z vsem preskrbljen, kar je za obleganje potrebno in braniti popolnoma moderno urejeno trdnjavo, je pač velik razloček. Ko je Steselj Port Artur predal Japoncem, je to storil zato, ker hrabrih ruskih junakov ni hotel v gotovo mrt pognati in ker ni mogel od nobene strani več pomoči pričakovati. Rusi niso dezertirali iz Port Arturja, kakor so to delali zadnje dni Turki v Odrinu, marveč so umirali v zavesti, da je Port Artur svoji usodi prepustjen.

Kako je izgledal Port Artur, ko so se pogajali o predaji? O tem je pisal japonski častnik Tezunode, adjutant generala Nogija, ki ga je odposlal, da se s Stesljem o predaji pogaja.

Ko se je Port Artur predal, mi je bilo ukazano, da vodim dogovore z generalom Stesljem. Naloženo mi je bilo, da v imenu japonskega cesarja, ki je visoko hrabrost braniteljev Port Arturja cenil, ker so verno svojo dolžnost nasproti caru in domovini izpolnjevali, pozovem generala Steslja, da odstopi Port Artur. Pooblaščen sem bil, da prevzamem v japonsko posest trdnjavo.

Prvi sem bil, ki sem došel v Port Artur. Tužno pogorišče se je mojim očem odprlo. Ruski vojaki so se nahajali v žalostnem položaju. Blato je njih obleko v cunje izpremenilo. Onemogli so bili bolesti. Vojska in neprestani boji, pomanjkanje mesa in vode je vse vojake oslabilo. Mirno trdim, da je Steselj še imel vojake, ni pa imel več za boj sposobnih mož.

Tako so ruski junaki Port Artur branili. Ne more se nikakor obramba Port Arturja primerjati z Odrinom. Pohvaljeni bi bili Turki, če bi se moglo trditi, da so se tako branili kakor so se Rusi v Port Arturju.

Kupujte le vžigalce: V korist obmejnim Slovincem!

Dnevne novice.

— **Hrvaški škandal.** Danes došla »Information« piše: Prejeli smo novogokrat že so Jugoslovani nujno zahtevali odstranitev gospoda pl. Cuvaja — ki je sicer na dopustu, a se vedno ne odstavljajo; avstrijski parlament je izjavil svojo solidarnost z Jugoslovani in ni dvoma, da sta si tudi ministrski predsednik grof Stürgkh in zunanji minister grof Berchtold veliko prizadevala, da bi dala opravičenim željam Hrvatov potreben povdarek. Žal pa je vse ostalo zaman. Kakšne vrste so bile informacije, ki so krono naglne razmere v Hrvaški še dalje trpeti? To se je pač moglo zgoditi le na pritisk klike Lukacs-Tisza-Khuen, ki vlada na Ogrskem; kajti vsi drugi činitelji monarhije so že davno prepričani o tem, da se bodo zločini, ki se neovirano izvršujejo nad prebivalstvom Hrvaške, — enkrat strašno maščevali! Ravno v sedanjih dobi mora vsak prijatelj države globoko obžalovati, da se hrvaški škandal še vedno ne odpravi. Res — nim dnevom gremo nasproti; v očigled dejstvu, da se je spor s Črnogoro in Srbijo poslabšal, lahko vsako uro nastopijo dogodki, ki bi imeli nepregledne posledice. Kako drugače bi stala naša stvar, če bi dobro patriotično mišljenje naših jugoslovanskih narodov ravno v teh osodnih urah ne bilo ranjeno vsled težkih žalitev? Gotovo je, da bodo ta ljudstva v vsakem slučaju, brezpogojno in popolnoma vršila svojo dolžnost. O lojalnosti Jugoslovancev se ne sme nikdar dvomiti! Toda ravno tako gotovo pa je tudi, da se škandalozno mažarsko gospodarstvo na Hrvaškem ne sme dalje trpeti! Sploh treba tu in ob vsaki priliki najostreje povdariti vitalno važnost jugoslovanskega vprašanja. Cel kompleks tega vprašanja se mora hitro in krepko prijeti in približati pametni rešitvi. Vsak zamujeni dan lahko rodi fatalne posledice!

— **Izmišljotine »Slovenskega Naroda«.** »Hrvatska« konstatira, da ni res, da bi bil kak Slovenec na kongresu staval predlog, naj se sklene resolucija proti dogodkom v Djakovici. Tudi ni res, da bi bil dr. Mandić Slovencem dejal, da pač Slovenci potrebujejo Hrvatov, ne pa Hrvati Slovencev. Slovenci v Opatiji sploh niso stajali nobenih predlogov. Da si »Slovenski Narod« take reči kar enostavno izmišlja, to je že nekoliko več kot preneumno.

— **Izdali so se.** Nemcem je zelo žal, da so balkanski Jugoslovani vzeli Turkom skoro celo državo in da tega Avstrija ni preprečila. Sedaj se je oglašil tudi nemški kršč. soc. poslanec dr. Jerzabek in riše na zid grozne slovanske strahove, ki bodo uboge Nemce kar požrli. Možu je zelo žal, da ves huronski vojni vrišč Nemcev ni premotil merodajnih krogov, in da je Avstrija ostala nevtralna. Zato napada vsenemce in nemške socialne demokrate, ki so bili odločilo proti vsaki energični akciji Avstrije na korist Turčije in je toliko nepreviden, da jim vsled tega očita »Deutschumverrat«, ki so ga s svojimi »nerazumnim« vedenjem zakrivil. To je pa že preveč! Torej samo interesi nemške nacionalne hegemonije nad večino avstrijskega prebivalstva so zahtevali, naj monarhija napove Srbom vojsko, ker je to v interesu nekaj stotin znorelih narodnih fanatikov! In te sebične strankarske koristi je proglasilo nemško časopisje za življenske koristi monarhije in črni venomer Jugoslovane kot izdajalce države. Prav žalostne in slabe »čuvanje« ima Avstrija, ki so vsak čas pripravljeni zanečiti vojni požar na njenih mejah, pah-niti stotisoče ljudi v smrt in nesrečo, če se le obetajo strankarski profiti. Jerzabek in ostali nemški »patrijoti« naj se zavedajo, da smejo v svoje nemške nacionalne namene razpolagati le s svojimi turnarji in junaskimi burši. Te bi prav lahko poslali Turkom na pomoč in monarhiji bi ne bilo treba žrtvovati stotine milijonov. Žalostno je, da se morajo v tako resniški časi nemški krogom klicati v spomin take, samobesbi razumljive stvari. In taki kramarji, ki jim je Avstrija gola societas leonina in nič drugega, hočejo govoriti o patriotizmu in nas učiti!

— **Humor.** »Štajerca«, duševni bratec »Domačina« prinaša za mastnimi črkami sledečo brzogavko: »Avstrija je sedaj v najnevarnejšem položaju.« Karel Linhart je res zelo skrben človek. Od njega je odvisna bodočnost Avstrije. Če grof Berchtold še ne ve, da se nahaja Avstrija zdaj v najnevarnejšem položaju, naj si naroči zadnjega »Štajerca«. Sicer pa je Karel Veliki v Ptufju zadnje čase postal tudi na avstrijsko diplomacijo hud. Piše namreč: »Nikita se repenči kakor petelin na gnoju, Srbi na kričijo, da bodo Avstrijo

razkosali, — naši diplomati pa naj grejo spat, ako pustijo še naprej avstrijsko zastavo po blatu vleči! Lepe svete daje Karel našim diplomatom.

+ Avstrijska nemška žurnalistika. Avstrijska nemška javnost dobro čuti, da se bo naša diplomacija zopet enkrat blamirala. Dunajski žurnalisti, ki bodo te blamaže tudi deležni, so zato seveda jako slabe volje in izlivajo svojo jezo na kralja Nikita. Dočim šef sanitetne ekspedicije iz rajha, dr. Düring, ki je bil v Črnigori, v »Süddeutsche Monatshefte« izjavi, da je po njegovem mnenju bodočnost Avstrije edino le v tem, da se spoprijazni z Jugoslavi, psuje »Neue Freie Presse« Črnogorce in njihovega kralja v tonu, ki spominja na beznico. Črnogorcem očita, da spijo skupaj z živino, da so polni uši, da jedo samo koruzo in česenj, da jih razjeda vročinska bolezen in luč. Tak narod izteza svoje roke po tuji zemlji, si upa Skader zase prisvajati, tak kralj, ki svoje ljudi pusti v taki bedi živeti, se upa krljubovati celi Evropi! Kakšna predrznost! Jud, ki je te pomije skuhal, seveda ni pomislil, da so Črnogorci zato od malarije bolni, ker nimajo s čim izsušiti potoke, ki teko v Adrijo, in meliorirati močvirja, vsled česar nujno potrebujejo ravno Skadra in njegovega ozemlja. Od golih skal res da ne morejo živeti. Najbolj nesramno pa je očitati jim luetično bolezen, če že zaradi drugega ne, zavoljo tega, ker bi klika, ki »Neue Freie Presse« piše, imela sama največ povoda to bolezen tam zaježiti, ker še veliko bolj divja nego v Črnigori. Da bi bila »N. Fr. Pr.« na tem polju kaj storila, nam do dane še ni znano. Vse to kaže, kako sirovo zna biti avstrijsko nemško časopisje, kadar gre za Slované in na kako nizkoten način se znajo izražati celo listi, ki se hero v najfinejših saloni. Nikita je pač pozabil »Neue Freie Presse« ob letošnjem novem letu kaj napitnine poslati. Morebiti se na to sedaj spomni, kar utegne povzročiti temeljito preobrat v pisavi tega lista.

+ Tudi vojaški krogi so proti voditeljem avstrijske zunanje politike. »Danzers Armeezzeitung« piše o naši zunanji politiki: »Najbolj preprosti človek bi rekel: Proti Srbiji in Črnogorici sta mogoči dve možnosti: Ali jih izbrisemo iz zemljevidov in jih vzamemo, ali pa jih vzamemo v svoje varstvo in jih obšipamo s takimi dobrotami, da bi ostali za vse čase v gospodarskih in političnih interesih na nas navezani. Da se govoriti o obeh možnostih in obe poti bi nas dovedle do dobrega uspeha. Storili pa nismo ne enega ne drugega, ampak napravili najneumnejše, kar se je sploh dalo napraviti. Teh dežel nismo vzeli, pač smo nasprotno pripomogli k njih okrepitvi, istočasno smo si jih napravili namesto za svoje prijatelje za naše najhujše in najbolj zaigrizene sovražnike. Smešna demonstracija proti par vasem na črnogorski obali pomeni pa naravnost krono klavne politike slabosti in negotovosti. In sedaj naj pričakujemo blagoslov miru?»

+ Narodno delo. »Miru« poroča koroški mladenič, ki je dovršil »Zadružno šolo« v Ljubljani: Tečaj Zadružne šole je končan. Šest koroških slušateljev nas je romalo preko Karavank v svojo ljubo ožjo domovino. Pet mesecev smo bivali v Ljubljani in pohajali v šolo v svrhu izobrazbe na gospodarsko-zadružnem polju. »Mirove« bralce bo gotovo zanimalo, kaj smo se vse učili in kdo nas je poučeval. Evo: g. prof. Dermastja: gospodarsko zemljepisje; g. prof. Javoršek: slovenščino; g. prof. Gogala: računstvo, trgovinstvo in promet; g. dr. Pogačnik: menično in zadružno pravo, zadružni in revizijski zakon ter zemljiško knjigo; g. inž. Remec: stroje-znanstvo; g. inž. Grošelj: kemijsko blago-znanstvo; g. Lazer: knjigovodstvo; gosp. Kralj: zadružništvo, vodstvo kreditnih in pridobitnih združenj. To je že precej učnih snovi, katere se morajo v razmeroma kratkem času prebaviti tako, da jih zamore učenec, ki stopi v praktično delovanje, dovolj sigurno uporabljati. Gospodje učitelji pa so znali pri podajanju učnih snovi rabiti metodo, po kateri je tudi slušatelj z manjšo predizobrazbo, kakor jo na primer nudijo »slavnoznanec« koroške ljudske šole, zamogel dovolj uspešno slediti pouku. Gospod ravnatelj Remec nas je razveseljeval s poučnimi izleti, na katerih smo imeli priložnost, prebricati se o koristi raznih združenj in občudovati velikanski napredek moderne tehnike. Posebno hvalo pa smo dolžni vodstvu »Slovenske Straže«, ki nam je preskrbelo tukaj stanovanje in hrano ter nas vsestransko požrtvovalno in prijazno podpiralo, tako da nam je bilo bivanje v Ljubljani prijetno. Tako smo koroški odhajali iz slovenske metropole, bela Ljubljana, z najboljšimi in hvalečnimi spomini; oduševljeni in dobro podkovani za narodno-gospodarsko obrambno delo na našem ogroženem slovenskem teritoriju; prepričani, da je zadružno življenje v

sedanjem času edino naše najuspešnejše sredstvo, ki nas zamore dovesti do narodne osamosvojitve in streli verige suženjstva.

+ Prazno veselje nad porazom polmeseca nič ne pomenja. Veselje naj se kaže v dejanju, z darovi »Slovenski Straži«. Prosimo, naj ne ostane prazna nobena položnica »Slovenske Straže«, ki smo jih pred dnevi priložili »Slovincu«. Kjer še nimate položnic »Slovenske Straže«, pišite ponje, nabirajte, odposiljajte. Vsi prispevamo!

+ Lep dar. Primarij dr. Fran Derganc je poslal »Slov. Straži« 50 kron v proslavo zavzetja Odrina in z gorečo željo, da zavedno in ponosno jugoslovanstvo čimprej povisa križ na Hagijo Sofijo. Ko se požrtvovalnemu g. doktorju iskreno zahvaljujemo, želimo tudi, da bi plemeniti vzgled g. doktorja našel po slovenski zemlji mnogo posnemovalcev.

+ Nemci o Slovanih. »Hochland« prinaša članek o Bulgariji, v katerem slika njen čudoviti razvoj in obsoja turkofilstvo, ki je v Nemčiji tako razširjeno. Bulgari so Prusi Balkana, članek (Karel Dieterich) jim pa svetuje tudi, naj ne goje imperialističnih teženj in spoštujejo tudi razvoj ostalih narodnosti na Balkanu. Članek je jako informativen, zlasti kar se tiče gospodarskega razvoja Bulgarije.

+ Sram jih bodi. O škandalu, ki ga je zagrešila ptujska policija, ko je aretirala tri mirne Orle v kroju, poroča tudi »Slovenski Narod«, a ne najde nobene besede, s katero bi to nezasišano dejanje obsodil. Iz notice celo zveni nekako obžalovanje, ker ni ptujska policija zaprla še nekoliko več naših ljudi. — Strankarska strast je liberalcem vzela zadnji čut za dostojnost. Če jih le »klerikalci« dobé, pa so veseli, če narod trpi, to jih nič ne briga. Odkar so s štajercijanci glede obstrukcije »enega srca in enega duha«, jih narodnostni moment ne iritira. Naj vrag vse vkup vzame, če nismo liberalci!

+ Romarski vlak v Rim odide, kakor je bilo že naznanjeno, iz Ljubljane v ponedeljek ob 7. uri eno minuto (7:01) zvečer z južnega kolodvora. Prej bo ob 5. poslovitvena pobožnost v cerkvi Jezusovega Srca; od tam naj gredo udeležniki naravnost na kolodvor. Knjižice so razposlane; če bi je kdo po zmoti ne bil dobil, pa je plačal, naj pride vseeno na vlak. Imenik, znaki in številke se razdele na kolodvoru ali v vlaku. Vseh udeležencev je 620; med njimi presvetli gospod knezoškof. — Zaradi varnosti bodi tukaj še enkrat naveden nadaljni vozni red: Borovnica ob 7 uri 30 minut. Logatec ob 8. uri 8 minut. Rakek ob 8. uri 34 minut. Postojna ob 8. uri 52 minut. Šent-peter ob 9. uri 12 minut. Divača ob 9. uri 39 minut. Nabrežina ob 10. 18 min. Tržič (Monfalcone) ob 10. uri 40 minut zvečer. V torek jutraj ob 4. uri bomo v Padovi.

+ Občinske volitve v Horjulju so razveljavljene, in sicer v I. in III. razredu popopolnoma, v II. razredu samo deloma. Nove volitve se imajo vršiti na podlagi starih, pravomočnih volivnih imenikov.

+ Umrl je v petek, dne 4. aprila, v Plavškem rovu pri Jesenicah posestnik gospod Jakob Žerjav v 67. letu starosti. Pogreb v ponedeljek, dne 7. aprila, ob desetih dopoldne na jese-niško pokopališče.

+ Osebnosti s pošte. Za poštne asistente v področju tržaškega poštne-ga in brzojavnega ravnanstva so imenovani poštni praktikantje: Oton Mayr in Lino Pavletič v Trstu, Ivan Bačič in Anton Ivessa v Pulju, Frančišek Koprivec v Trstu, Frančišek Lapajne in Ludovik Dittrich v Gorici, Ludovik Mikuš v Trstu, Božo Rimanič v Pulju in Srečko Črne v Trstu.

+ Nesreča na Vrhniki. Včeraj smo poročali o veliki nesreči na Vrhniki, pri kateri so bili trije fantje pri stre-ljanju s topiči težko poškodovani. Danes se nam o ranjenih poroča: 27letni Franc Grom se v bolnišnici bolje počuti, ima sicer težke opekline, vendar njegovo stanje ni opasno. Huje se godi 17letnemu Francu Gromu, ki je po celem životu opečen, ker se mu je obleka vnela in je goreč begal okoli. Tudi Alojz Oblak je težko poškodovan. K sreči nimajo oči poškodovancev težje poškodbe in ni sedaj nevarnosti, da bi vid izgubili. Danes se primerno bolje počutijo, a vsa nevarnost še ni odstranjena.

+ Prepoved glede cigaret. Finančno ministrstvo je izdalo naredbo, s katero se prepoveduje zasebno izdelovanje cigaret za prodajo. To velja v vsakem slučaju, naj je tobak za cigarete kupljen v domačih državnih zalogah ali pa pravilno naročen iz Ogrske, Bosne ali inozemstva. Kaznjivo je tudi prodajanje in kupovanje takih cigaret. Za svojo lastno porabo pa sme vsak tudi v bodoče delati cigarete.

+ Izpiti za zidarskega mojstra so napravili pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani sledeči gospodje: Vinko Štrukelj iz Ozeljana pri Gorici; Josip Jurca iz Volčjega grada pri Komnu; Anton Valič iz Skrilj pri Ajdovščini; Ivan Štepančič iz Renč pri Gorici; Petergrin Zandar iz Praporč pri Kamniku. — Za tesarskega mojstra pa je napravil izpit g. Andrej Peterka iz Dol pri Moravčah, vsi absolventi c. kr. drž. obrtne šole v Ljubljani.

+ Umrl je v Zagrebu učitelj Oskar Dür.

+ Velik požar v Slavoniji. Na posestvu baronov Gutmanov v Belici je požar uničil velike šume in vrednosti 300.000 K. Ogenj so šele danes omejili.

+ Nova poštna nabiralnica. S 1. aprilom je začela posloovati poštna nabiralnica v Kotredežu v litijskem političnem okraju ter ima poštno zvezo s c. kr. poštnim uradom v Zagorju. Štirikrat na tedengre poštni sel iz Zagorja v Kotredež in zopet nazaj iz Kotredeža v Zagorje.

+ Glavni dobitnik turških srečk pri žrebanju dne 1. aprila t. l. ni zadel št. 17.872, kakor smo včeraj poročali, temveč št. 171.872, kar s tem popravljamo.

PREDSEDNIK ZLATE REPUBLIKE UMRL.

P. Morgan.

Kakor smo že poročali, je v Rimu umrl ameriški milijarder Pierpout Morgan. Rajnik je vodil skupino tistih mož, ki s svojimi velikanskimi premoženji tvorijo denarno republiko zase, ki gospodarijo v Zedinjenih državah in ki na usodo vsega sveta poizkušajo vplivati. Rajnik je bil sin bankirja, rojen je bil leta 1837. v Hartfordu in je že leta 1847. vstopil v banko svojega očeta. Ob severno-amerikanski vojski je dobil vpliv v Ameriki, kjer je denar posojal. Po vojski je financiral železnice v Ameriki in si pridobil velikansko premoženje. Ustanovil je tudi zloglasni jekleni trust; leta 1901 je pretresel s svojimi železniškimi spekulacijami ameriške in evropske borze. V sredstvih za grabljenje denarja ni bil izbirčen. Po letu 1907 se je odtegoval kupčiji, ki jo je prepustil svojemu sinu. Potoval je veliko po svetu in po Evropi. Morgan sam je bil bolan na lupsusu. Srečen ni bil, ker ga je grizla vest, ker je toliko eksistenc uničil.

Štajerske novice.

+ O stavbi nove bolnišnice za Sp. štajersko nam poroča iz Grada: Po raznih poročilih nameravamo usmiljeni bratje iz Grada sezidati pri Zalcu v Sav. dolini veliko bolnišnico. V ta namen smo se obrnili na slav. občinske urade in denarne zavode za podpore. Pa že izgotovljenih načrtih je razvidno, da bode stala stavba okrog 500.000 kron, zato še enkrat javno prosimo sl. občinske urade in denarne zavode, da nam na poslano odgovorijo, drugače se ne moremo odločiti za stavbo. Poslali smo že lani meseca decembra na 420 občin prošnje, o njih je doslej šele 35 odgovorilo in obljubilo podporo in izmed 116 prošenj na denarne zavode, je rešenih še le 17, ki obljubljajo primerne vsote v ta dobrodelen namen. Tudi nabiralne pole smo razposlali že meseca januarja na ugledne občinske može v svrhu nabiranja pri posameznih dobrotnikih, pa podpisanih pol je še malo nazaj prišlo, četudi smo mislili, da bode to delo do konca februarja končano. Vsem dosedanjim dobrotnikom izreka provinciat usmiljenih bratov v Gradcu iskreno zahvalo.

+ Kaj smejo Nemci. Podružnice nemškega Schulvereina in Südmarke Hrastnik-Trbovlje so sklenile skupno obhajati proslavo v spomin nemške osvobodilne vojske s sodelovanjem hrastniškega pevskega in godbenega društva. V novih odborih so Franc Wiltschnigg, Jožef Gregoritsch, Anton Koschier in drugi nemškutarji.

+ Shod. V nedeljo, dne 6. aprila, se vrši v Vitaniu ustanovi shod Jugoslovan-

ske Stokovne Zveze po prvem pravilu v cerkveni hiši. Kmetje, žene, posli, delavci, gozdarji in zavedna mladina, vsi na shod! Govori odposlanec Zveze gosp. V. Zajc.

+ Velika tatvina. G. Peter Mesurec, veleposestnik v St. Jurju v Slovenskih gorah je bil okraden na velikonočno nedeljo za več kot 80.000 K. Tat je bil pri tem zelo spreten.

+ Novo sodno poslopje v Ptuj. Staro vojašnico v sredini mesta podirajo in bodo na istem mestu zgradili novo veliko sodno poslopje.

+ Ponarejanje delavskih knjižic, pečatov in uradnih potrdil. Pred okr. sodiščem v Mariboru se je moralo zagovarjati dne 1. aprila 9 oseb zaradi zločina goljufije. Ponarejali so skupno delavske knjižice z napačnimi imeni in delovnimi pogodbami, pečati, podpis, občinskimi in notarskimi potrdili in na ta način od delodajalcev are izvajali. Obsojeni so: 41letni Matija Simonič, dninar v Desnjaku na šest, 24letni Franc Vajda, dninar v Lahoncih na pet, 27letni Tomaž Mežnarič, dninar v Desnjaku, njegov 50letni oče Andrej Mežnarič, gostać v Desnjaku, 23letni Franc Filipič, posestnik na Desnjaku, Ana Simonič, dninarjeva soproga v Desnjaku po štiri, 17letni črevljarski učenec Feliks K. v Lahoncih na tri, njegov 18letni brat Jožef K., dninar v Lahoncih in 56letni zelar Jurij Stih po dva meseca ječe.

+ Roparski morilec Dominik Polz zopet pred sodiščem. Pred kasacijskim sodiščem v Ljubnem se vrši 24. t. m. obravnava o ničnostni pritožbi v procesu proti morilecu Polz.

+ Ustanavljjanje podružnic nemškega Schulvereina v tujini. Lansko leto so ustanovili v Budenu v Švici podružnico. Takrat je imela le okoli 20 članov avstrijskih Nemcev, po preteku treh mesecev pa je naraslo število članov čez 90 ter prispevalo vsi večje zneske članarine nego se po pravilih zahteva in se spominjajo društva tudi s prostovoljnimi darovi. Naši somišljeniki, posnemajte nasprotnike.

+ Iz šolske službe. Imenovani so: definitivna učiteljica pri Sv. Urbanu Emilija Zorec za učiteljico v St. Vidu pri Ptuj; nadučitelj Rudolf Kocmut v Selah za nadučitelja pri Sv. Urbanu pri Ptuj; učiteljski suplent pri Sv. Urbanu pri Ptuj za definitivnega učitelja v St. Vidu pri Ptuj; definitivni učitelj in šolski vodja v Resniku Gvidon Srabotnik za nadučitelja pri Svetem Stefanu. — Vpokojeni so: učiteljica ročnih del v Teharjih Julija Klemenčič in definitivni učitelj pri Sv. Stefanu Janez Kotnik.

+ V odbor moške podružnice nemškega Schulvereina v Slov. Gradcu so izvoljeni: dr. Ferd. Kunje (Kunej), Hans (Janez) Kramer, veleposestnik Hans Schuller, zdravnik Hans Harpi; sami čistokrvni Nemci.

+ O polomu v Laškem. Südmarka je sklenila prispevati v svrhu sanacije »Spar-und Vorschulvereina« v Laskem znesek 20.000 K pod pogojem, če se zadeva v resnici povoljno reši, na kar imajo veliko upanje. Vsled tega koraka izražajo spodnjestajerski Nemci in odpadniki napram Südmarki največje zadovoljstvo in jih ta čin še bolj navdušuje za njo delovati.

+ Občeslovensko društvo v Celju išče kovača za že vpeljeno, dobro idočo kovačijo v nekem spodnjestajerskem trgu. Kovačija se odda pod zelo ugodnimi pogoji takoj v najem. Ponudnik mora biti narodno zaveden in v podkovanju konj in posebnih volov dobro izurjen. Dalje se išče kovaški pomočnik, ki je tudi v podkovstvu dobro izurjen. — Ključarski učenec, 15 let star, ki je izvršil trirazredno ljudsko šolo, želi vstopiti v uk. — Na vprašanja se odgovarja pismeno, ako je priložena znamka za odgovor.

+ Novo službeno pragmatiko za mestne uradnike sestavljajo sedaj tudi v Gradcu.

+ Iz vojaške službe. Poveljnik 22. domobranske divizije v Gradcu fml. Artur Winkler bo stopil kmalu v pokoj in pride najbrže na njegovo mesto poveljnik 91. domobranske brigade v Krakovu, Kazimir pl. Lützendorf.

+ Zaprlj so pri Sv. Ignaciju v Slov. goricah znanega barantača s perutnino, Vincenca Kurunka. Osumljen je, da je nameraval zavarovalno družbo Franca Hongroise s tem, da je svoje konje sam v nekem hlevu zadržal, oslepariti, da bi dobil zavarovalnino.

K SKLICANJU PARLAMENTA.

Dunaj, 4. aprila.

Danes je dospel na Dunaj predsednik dr. Sylvester, da se z ministrskim predsednikom dogovori glede termina za zopetno sklicanje zbornice. S tem vprašanjem se bo te dni bavil tudi ministrski svet, to pa tembolj, ker namerava finančno ministrstvo takoj v četku novelikonočnega zasedanja pred-

ložiti predlogo o lokalnih železnica in zakonski načrt o zgradbi bosenskih železnic.

Sklicanje poslanske zbornice je pa v najožji zvezi z vprašanjem gališke volilne reforme; dokler to vprašanje ni rešeno, se nahaja poljski klub v negotovem položaju. Tudi na delo v proračunskem odseku za enkrat ni misliti, tem manj ker pripada njegov načelnik dr. pl. Korytovski poljskemu klubu. Ali vlada še vedno goji negotovo nado, da bi se češki deželni zbor meseca aprila mogel sklicati h kratkemu zasedanju — ni znano. Vsekako se tudi v tem vprašanju pričakuje rešitve preje, predno bo sklicana zbornica.

Cerkveni vestnik.

K 24. mednarodnemu evharističnemu kongresu. Priprave za letošnji mednarodni evharistični kongres, ki se bo vršil na angleškem otoku Malti, so skoro dovršene in bo kongres, kakor vse kaže, sijajno izpadel. Povdariti je treba, da angleške oblasti tekmujejo v prizadevanju, da kongresu in s tem katoliški cerkvi izkažejo čim več uslug. Tako je angleška admiraliteta odredila, da se ena vojna ladja sredozemskega brodograjskega odposljalca v Sirakuzo, da od tod prepelje na Malto papežev legata kardinala Ferrata; dohod papeževskega odposljalca na Malto je določen na 22. aprila. Kongres sam se pa prične 23. aprila in bo trajal do nedelje, 27. aprila. Otvoritveno zborovanje se bo vršilo v rotundi della Musta, kjer se bodo vršila tudi velika večerna zborovanja. Kakor vedno doslej se bodo tudi na Malti posameznim narodnostim dale na razpolago lastne cerkve. Te pravice se bodo to pot poslužili Italijani, Angleži, Francozi, Španci, Grki in Nemci. V nekaterih cerkvah se bo tudi ponoči molilo pred Najsvetejšim. Kongres bo zaključila velika slavnostna procesija; blagoslov z Najsvetejšim se bo dal s slavnostne tribune, ki se bo dvigala nad mestnim vodometom. Zvečer bo Malta sijajno razsvetljena. Pripravljali odbor računa na veliko udeležbo katoličanov vsega sveta. Vstopnica za vse prireditve kongresa stane 10 frankov. H kongresu pride krog 30 škofov, med njimi 5 kardinalov. — Apostolska stolica je tudi to pot podelila velike duhovne milosti za vse vernike, ki se kongresa osebno udeležijo, ali pa se zborovanjem vsaj v duhu pridružijo. Tako dobe vsi verniki člene sveta popolni odpustek, ako v nedeljo, 27. aprila, prejmejo sveto obhajilo ter se v duhu zedinijo s tistimi, ki gredo za veliko procesijo z Najsvetejšim. Dalje dobe popolni odpustek tisti udeleženci kongresa, ki za časa kongresa prejmejo sv. zakramente in obiščejo kako cerkev ali javno kapelo ter tam na namen sv. očeta molijo. Popolni odpustek je dovoljen tudi tistim vernikom, ki po končani pontifikalni službi božji, ki jo bo opravil papežev odposlanec, prejmejo papežev blagoslov. Končno je dovoljen odpustek sedem let in sedem kvadranten tistim udeležencem kongresa, ki v kaki javni mestni cerkvi obiščejo Najsvetejši zakrament.

c Semiška dekanija ima prvi letošnji sestanek sodalitatis ss. Cordis Jesu v sredo dne 9. aprila v Črnomlju. Začetek točno ob pol 11. uri dopoldne.

Gospodarstvo.

— Na deželni gospodinjiski šoli v Repnjah se zaključil zimski gospodinjiski tečaj dne 25. aprila t. l. Letni šestmesečni tečaj pa se prične dne 5. maja t. l. in bo trajal do 25. oktobra t. l. Sprejemajo se gojenke, katere so dovršile ljudsko šolo in izpolnile 14. leto. Učenke ostanejo cel čas tečaja v zavodu šolskih sester in plačajo mesečno 30 K za hrano, stanovanje in drugo. Za obrabo pohištva in učil je plačati za cel tečaj enkrat 15 K. Prošnje za vsprejem je vlagati pri vodstvu šole v Repnjah najkasneje do 20. aprila t. l. Prošnjam je pridejati zadnje šolsko spravevalo, krstni list in zavezno izjavo staršev ali njih namestnikov, da bodo obdržali gojenko skozi celi tečaj v zavodu. Pripomnimo, da se uče gojenke teoretično in praktično vsega gospodinjstva, kot kuhanja, šivanja in krojenja, vzgoje otrok, vrtnarstva, živinoreje, dela na polju in računstva pod vodstvom šolskih sester in strokovnih učiteljev deželnega odbora.

— Oddaja sadnih dreves članom c. kr. kmetijske družbe se bo dne 7. aprila končala. Kdor isti dan ne vzame dreves, jih zapade. Ostanek (nekaj sto visokodebelnih jablan in hrušek) se bo potem prodajal, in sicer I. vrsta po 80 vin., II. vrsta po 30 vin. drevo.

C. kr. avstrijski kreditni zavod za trgovino in obrt. Občinski zbor tega zavoda, ki se je vršil dne 4. t. m., je odobril predloge upravnega sveta ter skle-

nil od čistega dobička 20.377.856 K 53 h izplačati za poslovno leta 1912 dividendo po 33 K za vsako delnico, dal je vložiti 1.000.000 K v splošni rezervni sklad, 600.000 K na račun dobička in izgube tekočega leta. Lastni in tuji denarji, nahajajoči se koncem leta 1912 v upravi tega azavoda, znašajo 1195 milijonov kron proti 1167 milijonov kron koncem leta 1911 in so se tedaj zopet znatno pomnožili. Kakor je razvidno iz bilance, objavljene na drugem mestu, so se naložila nova sredstva vseskozi v takoj razpoložljivih aktivah, da si je tako zavod ohranil polno likvidnost kljub izvanrednim zahtevam, ki so se stavile napram temu vodilnemu bančnemu zavodu od vseh strani.

g Kako kažejo setve? Radi slabege vremena lanske jeseni se marsikje ni moglo sejati ozimne, zato je tem večjega pomena, kako so setve, ki so bile opravljene, prešle. Splošno so poročila dokaj ugodna in je nade, da si bodo žita v ugodnem pomladnem vremenu zelo opomogla; zamujena jesenska setev se bo pa nadomestila z jarino. V naši državni polovici, kjer je tudi marsikje izostala setev ozimne, še nimamo uradnih poročil o stanju setev; vendar pa o takih škodah na posejani ozimni vsled zimskega vremena ni veliko slišati. Lepo pomladno vreme je ugodno za jaro setev. — Na Ogrskem se je jeseni s pšenico obsejalo za 20 odstotkov manj zemlje nego prejšnje leto in za 20 odstotkov manj rži. Večinoma pa leži neobdelano polje v manj plodnih pokrajinah kakor na Sedmograškem in Zgornjem Ogrskem. Tu se je ozimina nadomestila z jaro setvijo, deloma tudi z ječmenom in ovsmom. Huda zima je uničila miši, ki so se lani v velikem številu pojavile. Poznavalci razmer trdijo, da obelajo setve na Ogrskem za letos prav dobro letino. — Na Nemškem so setve prav dobro prezimile, čeprav je bilo jeseni neugodno vreme. V Šleziji, srednji in zapadni Nemčiji je ostalo jeseni veliko zemlje neobsejane; zamujeno se bo nadomestilo z jaro setvijo. — Iz Severne Amerike so do zadnjega časa prihajala sijajna poročila o stanju setev, zadnje ujme so pa napravile nedvomno veliko škode. — Na Francoskem nič ne izdajo, kako je s setvami. — V balkanskih deželah se je vsled vojne na polju veliko zamudilo; vendar se iz vseh sil dela na to, da se organizira vzajemno poljsko delo in zamujeno popravi. — Iz Rumunije še ni poročil; vendar se pa sliši, da imajo v deželi še velike zaloge pšenice in koruze, ki jih bodo sedaj najbrže začeli izvažati. — Iz Rusije poročajo o milem pomladanskem vremenu. Kljub bogati lanski letini se je le malo žita izvozilo — vsekako iz političnih razlogov — in imajo najbrže še velike žitne zaloge. — Tudi v severoameriških Združenih državah imajo farmerji še dobro petino lanskega pridelka v rokah. — V Indiji se žetev ravnokar razvija in je menda sijajna. — Tudi v Avstraliji in Argentini imajo glasom poročil izvrstno letino.

NEEDINOST V BUDIMPEŠTI GLEDE HRVAŠKEGA VPRAŠANJA.

Iz Budimpešte se poroča, da so se med ministrskim predsednikom Lukacem na eni in hrvaškim ministrom Josipovichem ter grofom Khuenom na drugi strani pojavile difference glede rešitve hrvaškega vprašanja. Lukacs je mnenja, da je ob sedanjih razmerah najbolje, da se zopet pokliče Cuvaja, Josipovich in Khuen se pa temu odločno upirata. Bivši ban Tomašić je imel nedavno glede rešitve hrvaškega vprašanja daljši pogovor z grofom Khuenom; baje je Tomašić v tej stvari izdelal neki načrt, s katerim se bo ogrska vlada v kratkem pečala.

Ljubljanske novice.

Ij Vse kar čuti z obmejnimi Slovenci, naj prihihi prihodnjo nedeljo, 13. t. m., ob pol 5. uri popoldne v veliko dvorano »Uniona«, kjer združeni odbori ljubljanskih izobraževalnih društev Slovenske krščansko-socialne zveze prirede veliko Slomšek-Einspielerjevo slavnost. Slavnostna govornika sta profesor dr. Anton Medved iz Maribora in koroški državni in deželni poslanec Fran Graienauer. Mešani in moški zbor »Ljubljane« nastopi z novimi zbori. Sodeluje »Slovenska Filharmonija«. O podrobnostih še poročamo.

Ij Pevska vaja za Slomšek-Einspielerjevo slavnost je prihodnji ponedeljek ob pol 8. uri zvečer. Prosimo za točno in polnoštevilno udeležbo.

Ij Sodelovanje pri Slomšek-Einspielerjevi slavnosti v nedeljo, 13. t. m., je obljubila tudi odlična umetnica operna pevka gospa Otahalo va. Sodelovanje te odlične umetnice nam zagotavlja velik umetniški užitek.

Ij Seja kluba občinskih svetnikov S. L. S. se vrši v ponedeljek ob 8. uri zvečer.

Ij Vincencijeva družba ima jutri svoj redni občni zbor v Marijanišču. Ob trideletni na 6. uru litanije v marijaniški kapeli, potem zborovanje. — Dne 13. aprila bo minulo 100 let odkar se je rodil ustanovitelj Vincencijeve družbe, plemeniti Friderik Ozanama. Tem povodom bodo v Parizu ta mesec velike slavnosti. Naša Vincencijeva družba bo posvetila svoje juteršnje zborovanje spominu svojega blagega ustanovitelja. Spominski govor v proslavo Friderika Ozanama je prevzel g. prelat Andrej Kalan. Želeti je, da se vsi delavni člani Vincencijeve družbe tega zborovanja zanesljivo udeležijo in ob vzvišenem zgledu svojega ustanovitelja navdušijo za daljno delovanje. Tudi vpeljani gostje dobrodošli!

Ij Časten večer priredi Šentjakobsko prosvetno društvo svojim vrlim pevcem in pevka in neumornemu igralskemu oboju to nedeljo popoldne v salonu gostilne pri Kamenčanki.

Ij Vincencijeva konferenca sv. Petra ima svojo redno sejo v ponedeljek ob navadni uri.

Ij Najnovejši ljubljanski škandal. S prvim aprilom je potekel trimesečni provizorij, katerega je občinski svet dovolil županu, ker je večina finančnega odseka proračun tako površno izdelala, da ni bil goden za razpravo. Od tedaj, ko je občinski svet dovolil provizorij, do danes pa finančni odsek ni bil sklican, da bi se posvetoval o proračunu. Tako je liberalno »delo« za občino in davkoplačevalce! Občina sedaj od 1. aprila nima pravice pobirati doklad, nihče ni prisiljen občini plačevati. Menda hoče »delavna liberalna večina« v prihodnji občinski seji predlagati, da se provizorij — dovoli še za en mesec. To je res silno komedno! Celo socialnim demokratom je to že nekoliko preveč, in današnja »Zarja« pravi: »Vpraša se, na kakšni podlagi se zdaj pravzaprav vodi uprava občine. Rednega proračuna ni, provizorij je potekel, in tako visi zdaj sploh vse v zraku. Iz izredno prizanesljivosti bi se dalo še kakorkoli razumeti, da odsek ni dovršil svojega dela, če bi se v razpravi pojavila vprašanja, ki se dajo težko rešiti. V redu ne bi bilo niti to; ali v takem slučaju bi se dalo vsaj z enim očesom zamižati. Toda na noben način se ne dá opravičiti, da se odsek sploh še ni lotil dela in da v treh mesecih ni našel časa niti za eno sejo. Za tako malomarnost ni absolutno nobenega opravičila, in radevedni smo, kako se bo razlagala ta neodpustna brezbriznost.« — Ali tako poslovanje ne spada pod kuratelo deželnega odbora?

Ij Službena pragmatika za mestne uradnike stopi v veljavo z današnjim dnevom.

Ij Staro zgodovinsko hišo podero. Staro hišo v Salendrovi ulici, kjer je bila časih »Kmetijska družba« in je sedaj kmetijsko kemijsko poizkuševališče, v kratkem podero, ker se je bati, da se poruši. Kmetijsko kemijsko poizkuševališče se preseli v poslopje »Zadrugne zveze« na Dunajski cesti.

Ij »Zmaga ljubljanske mestne občine.« Po razsodbi upravnega sodišča ima sedaj ljubljanski občinski svet v tržnih sporih toliko govoriti kot tisti, o katerem je pisal zadnji Ribnikar v »Dnevnu«, da nima v cerkvi nič govoriti. Dolge Ribnikarjev pravi predstojnik bo odslej baron Schwarz. Vsi, ki imajo na trgu opraviti, vedo sedaj, da koroščak, podomače pravica, visi pri deželni vladi. Več ob priliki.

Ij Mestna elektrarna ljubljanska. Ko se je delat rentabilitetni račun mestne elektrarne leta 1896., se je stavilo v proračun 5500 16-svečnih žarnic. Ni treba posebnih bistroumnosti, da se bo moralo po potresni katastrofi leta 1895. v Ljubljani računati z rapidnim razvojem, torej tudi z vedno bolj naraščajočo porabo električnega toka. Če bi firma Siemens & Halske, ki je po modrosti g. Senekoviča in občinskega sveta dobila sama izključno pravico instalacije za dve leti, ne stavila tako visokene cene (sedaj po 16 letih dela mestna elektrarna za 100 % ceneje!), bi se veliko več žarnic takoj instaliralo. Frakarija se pa tudi ni mogla zatajiti, kakor pri zgradbi »Narodnega doma«, in je računala le na nekatere privilegije, ki naj bi bili deležni dobrote električne razsvetljave. Sedaj po 16 letih je že instaliranih 30.000 žarnic! Ko se je presojala zgradba »Narodnega doma«, se je računalo vedno s tem, koliko parov lahko pleše kadrljo v dvorani, in po tem so merili celo stavbo. Da je sedaj ta ravnotaka ponesrečena, kakor mestna elektrarna, ni čuda. Za vodno centralo so bili projekti že izdelani in bi ta stala 1.600.000 kron, Siemens & Halske pa za centralo na par za 1.000.000 kron. Diferenca 600.000 kron in pa — kratkovidnost sta odločila za elektriko na par. Da pa računi firme Siemens & Halske niso točni in strokovna znanost že poprei na-

vedenega odseka z g. Senekovičem, Hras-kjem, Šubicem itd. ne veliko vredna, pokazalo se je kmalu. Firma je postavila zaradi nižje vsote slabše kabelne v račun, koji so se morali kmalu izmenjavati in se je cela naprava potem zelo podražila. Dobro bi bilo na podlagi aktov vso zgradovino mestne elektrarne sestaviti, da se občinski svet in pa naš stavbeni urad poučita in izogneta eventualnim novim napakam. Tudi bi bilo konstatirati jakost in pa množino elektrovodnega omrežja, kakor tudi stanje centrale. Brez tega ni mogoče misliti že sedaj in določiti kako nedostatku odpomoči, ker po izjavi župana bo elektrarna odpovedala v teku treh let; in kako je to razumeti, ali da bo sploh centrala odpovedala, ali pa samo vsaka nadaljna priklopitev novih žarnic in motorskih sil. Vprašanje je za Ljubljano tako resno, da je skrajno brezvestno prepirati se z deželnim odborom, namesto da bi se skušalo na podlagi utemeljenih proračunov za novo zgradbo priti zlepa do zaželenega cilja. Enkrat je občinski svet že pokazal svoje izborne (!?) strokovnjake. Bilo bi odveč, ako bi se še enkrat — blamirali na škodo ljubljanskih davkoplačevalcev.

Ij »Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani.« V četrtek popoldne ob treh so se zbrali liberalni zadrugarji v ljubljanskem Mestnem Domu, kjer so imeli tih in miren občni zbor svoje »Zveze slovenskih zadrug«. V preteklem letu je odpadlo 13 in članstvo odpovedalo 11 zadrug; konec leta 1912 je ostalo v »Zvezi slovenskih zadrug« samo še 148 zadrug. Med 148 zadrugami je 98 posojilnic, drugih zadrug je 50 — vseh teh največ konsumnih. Od 148 zadrug jih odpade na Kranjsko 91, Goriško 21, Trst in Istro 31 in Štajersko ena cela. Prometa je imela Zveza 22.258.405 K 10 vin., prebitka pa izkazuje 322 K 74 vin. Upravni stroški znašajo 24.205 K 27 v. V uradu Zveze so štirje uslužbenci.

Ij Razstava vajenških del v Ljubljani. Kakor znano, se ima razstava vajenških del v Ljubljani otvoriti dne 4. maja v prostorih državne obrtne šole. Zanimanje za razstavo je jako veliko, dokaj mojstrov in vajencev se je že priglasilo dotičnemu povabilo razstavnega odbora. Oni mojstri, ki tega niso še storili do sedaj, naj v interesu obrtnega napredka čim preje prijavijo svoje vajence, ki se udeležijo razstave, razstavnemu odboru (na naslov državne obrtne šole). Pripominjamo še enkrat, da spadajo v razstavo samo priprosti predmeti, katere lahko izvrši vajenec brez posebnih stroškov zase in za mojstra. Dopusčena so tudi naročila za stranke, ako jih je dotični vajenec sam izdelal.

Ij »Društvo za pospeševanje obdelovanja ljubljanskega barja« ima v sredo, dne 9. aprila, ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani »Mestnega doma« občni zbor.

Ij Iz sodno-pisarniške službe. Pisarniški oficial pri ljubljanskem deželnem sodišču Martin Gomzi je imenovan za nadoficiala ad personam.

Ij S trga. Danes je bilo na trgu zelo živahno. Izredno veliko, t. j. okoli 80 voz, je bilo samega krompirja, ki je bil do malega poprodan. Navadni je bil začetkom po 7, proti koncu pa tudi po 6 K 100 kg. Zelo mnogo je bilo razne solate. Posebno lepa in ne predraga (merica po 14 h) je bila berivka. Rdeče redkvice je še malo in je še precej draga. Tudi raznih cvetlic so deželani obilo spečali v denar. Ko je začelo ob pol 11. uri deževati, je bil trg hipoma prazen.

Ij Mestna zastavljalnica naznanja, da se vrši tamesečna dražba v svečanu 1912 zastavljenih dragocenosti (zlatnine, srebrnine in draguljev) in v aprilu 1912 zastavljenih efektov (blaga, perila, strojev, koles itd.) v četrtek, dne 10. t. m. od 8. do 12. ure dopoldne v uradnih prostorih, Prečna ulica št. 2.

Ij Z mestnega magistrata. Prihodnji ponedeljek in torek se bodo snajili uradni prostori mestne blagajne, mestnega knjigovodstva in mestnega gospodarskega urada. Omenjeni prostori bodo vsled tega v ponedeljek in torek za promet s strankami zaprti.

— Od sodišča. V jeseni 1912 in pozimi 1912/13 se je zgodilo v frančiškanski cerkvi v Ljubljani več tatvin. Storilec je bil mlad fant, ki je sodišču že znan in je izvrševal svoja dejanja večinoma takrat, kadar so okradene osebe pristopale k obhajilu. Kakor se je poizvedelo, je bilo teh tatvin zelo mnogo, kar je razvidno iz tega, da so se ljudje nasproti cerkveniku pritoževali, toda cerkvenik pretežno števila teh strank ne pozna in se večinoma ni podala nikaka ovadba. Občinstvo se prosi, da vse, kar vé o obnašanju storilca in o storjenih tatvinah, blagovoli pismeno ali ustmeno javiti pri c. kr. policijskem ravateljstvu v Ljubljani ali pa pri preiskovalnem sodniku dr. Pavlu Skaberne, deželno sodišče, soba št. 96.

— Koncert vojaške godbe bo jutri od pol 12. do pol 1. ure v Zvezdi.

Ij Koncert »Slov. Filharmonija«. »Slov. Filharmonija« priredi jutri, v

nedeljo, v restavraciji na južnem kolodvoru (J. Schrey) koncert pod vodstvom g. kapelnika C. M. Hrazdira. Začetek ob 8. uri zvečer, vstopnina 60 h.

Ij Umrlj so v Ljubljani: Sestra Klotilda Božič, usmiljenka, 31 let. — Ivan Dovč, rejenc, 3 mesece. — Franc Tominec, dninar, 32 let.

Ij Lastniki psov se tem potom opozarjajo, da je prepovedano, puščati proste pse na trg za živila. Kdor ga vzame s seboj, ga mora imeti na vrvi. Tako je danes nek pes ponesnažil neki prodajalki celo koso solate, katero so morali vsled tega tržni organi konfiskovati, lastnika psa pa ovaditi. Sploh imajo tržni organi strog nalog, da vsako stranko, ki bi se temu ne pokoravala, brez vsakega ozira ovaditi in bode tudi primerno kaznovana.

Ij V tukajšnji prisilno delavnico so oddali postopaka Karla Emhoferja iz Perga in Leona Hanuško iz Linca v Zgornji Avstriji.

Ij Najdeno. Dne 3. aprila t. l., popoldne je našel učenec Ivan Menart v bližini mestnega magistrata večjo vsoto denarja, usnjato denarnico, nekaj znamk in koledarček. Izgubitelj dobi to nazaj pri pisarniškem slugi kurilnice južne železnice Ivanu Menartu, Bohoričeve ulice št. 29.

Primorske vesti.

p Gostovanje članov slovenskega gledališča v Gorici se prične jutri, v nedeljo, 6. aprila, v »Trgovskem domu«. Predstavljajo veliko burko »Uboga para«. Začetek ob pol 9. uri. V torek igrajo Sudermanovo dramo »Tiha sreča«. Ljubljanski igralci pod vodstvom gosp. Verovška bodo igrali več iger v Gorici, potem tudi v Tomlinu in v Prvačini.

p Morje vrača svoje žrtve. Včeraj, petek so opazili v Trstu pri pomolu Sanita plavati na morju truplo, ki so ga takoj izveleli na kopno. Bilo je že skoro čisto segnito, vsled česar so takoj mislili, da je truplo pomorščaka, ki je bil ponesrečen pri katastrofi na parniku »Sebenico«, o kateri je »Slovenec« svoj čas poročal. Pomorščak je bil namreč izginil neznano kam. Podmena o ponesrečenem pomorščaku se je res obistinila. Mrtvec, ki je bil od 16. januarja v morju, je res 20letni pomorščak Marij Maver iz Zadra.

p Tatvina v pekarni. V tržaški pekarni pri Sv. Ivanu je neznan tat v noči od četrta na petek ukradel 15 metrov dolg transmisijski jermen, vreden 500 K.

p Trst brez poldnevne strela. Vodstvo pomorske opazovalnice je odredilo, da se vsled poprav na svetilniku za nekaj časa ne bo več s strelom iz topa naznanjalo poldneva. Tako bo Tržčanom torej par dni nečesa manjkalo. Kroglija, ki naznanja čas, pa bo padala tudi naprej.

p Kako se ljudje selé. Pred časom je stanoval 33 let stari mesar Teodor Tichij s svojo ženo v Ronkah pri nekem Ernestu Enckelu. Dne 2. t. m. pa sta mesar in mesarica skrivoma zapustila Enckela in sta mu še povrhu ukradla volneno odejo, dve rjuhi, revolver, 5 steklenic konjaka in nekaj glinaste posode. S tem sta odkurila v Trst. Predvčerajšnjim pa so Tichega izsledili v ulici S. Michele in ga zaprli. Pri hišni preiskavi so našli del kra-deža.

Književnost.

Slovarček nemškega in slovenskega jezika. Sestavil dr. Janko Šleibinger, c. kr. profesor. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Cena 1 K 20 vin, vezan v celo platno 1 K 80 vin. (po pošti 20 vinarjev več).

Z veliko skrbjo in natančnostjo sestavljen Slovarček v žepni obliki bo vsled svoje velike porabnosti vsakemu dobrodošel, posebno pa še samouku in šolski mladini. Slovarček je rodila živa potreba; ima namreč veliko prednost, katere ne najdemo v drugih slovarjih. Razlikuje se od podobnih pripomočkov predvsem v tem, da upošteva v nemško-slovenskem delu tudi oblikoslovje nemškega jezika.

Vsaka nepravilna oblika pri skanjanju samostalnikov in spregatvi glagolov je točno označena. Povedano je tudi, če se sprega glagol šibko ali krepko in če se tvori v preteklem času s pomožnim glagolom »haben« ali »bin — sein«.

Kdor se je uspešno seznanil z glavnimi pojmi nemške slovnice vsaj v onem obsegu, ki ga nudi I. del knjižice »Nemščina brez učitelja«, ta bo s pomočjo slovarčka lahko čital nemške sestavke.

Samouk in šolska mladina si bo s pomočjo tega slovarčka ne samo poiskala potrebnih nemških besedi, temveč jih bo vedela tudi pravilno rabiti.

Druga nedosežna vršina slovarčka je pa tudi izvanredno nizka cena 1 K 20 vin.

za broširan, oziroma 1 K 80 v. za v platno vezan izvod (po pošti 20 vin. več). Ta cena se je dosegla na ta način, ker je založništvo, upoštevaje posebno porabnost slovarja, ki se bo prodajal v ogromnem številu, računalo z izredno visokim nalogom. Če bi se bil slovarček tiskal samo v takem številu, kakor se običajno tiskajo slovenske knjige, bi mu bila prodajna cena več nego še enkrat višja.

Priročna žepna oblika in prikupna zunanost je tudi važna prednost te lepe knjižice.

Častito duhovščino opozarjamo, da pridejo letos prvič na vrsto »Lectiones infra octavas solemnitas S. Joseph, S. Joannis Bapt. et Ss. apost. Petri et Pauli«. Ker teh lekcij ni ne v psalteriju in ne v breviju in se dobi knjižica edinole v »Kato-liški Bukvarni« v Ljubljani, opozarjamo čast. duhovščino, da se te lekcije nemudoma omisli, ker je mogoče, da zadnji trenutek, ko ne bo nič več mogoče dobiti novih izvodov, knjižica v »Katoliški Bukvarni« poide in bi gospodje, ki imajo te knjižice, ne mogli moliti brevija. Večje število knjižice bo v ponedeljek na razpolago.

Jubilejna igra »V tem znamenju boš zmagal« je ravnokar izšla. Krasno opremljena knjižica obsega popis zmag križa nad paganstvom za časa Konstantina; isto snov ima tudi lepa igra, ki bo našim društvenim odrom kaj prav prišla v letošnjem jubilejnem letu. Kaj pripravna je pa knjižica tudi za naše društvene knjižice. Naroča se pri Katoliškem slovenskem izobraževalnem društvu v Mekinjah, p. Kamnik (Kranjsko) ali pri A. Slatnarju, tiskarna v Kamniku. Cena izvodu je 80 vin., s poštino 85 vin.; šest izvodov stane 4 K 30 vin., s poštino 4 K 50 vin. (Kdor prevzame šest izvodov, dobi pravico uprizoritve.) Pošilja se le proti predplači ali na povzetje. Lepo, času primerno igro toplo priporočamo.

Razne stvari.

Pogreb usmiljenke z vojaškimi častmi. V budimpeštanski garnizijski bolnišnici je 3. t. m. umrla usmiljenka Marija Cziganyecz z redovnim imenom Adela; pri bolniški strežbi si je nalezla bolezen in umrla kot žrtev poklica. Vojaška oblast je odredila, da se pokoplje z vsemi vojaškimi častmi.

Abstinenca v starem veku. Lani so izkopali del knjižnice nekega slavnega asirskega vladarja iz VII. stoletja pr. Kr. Med 20.000 tablicami je več sto takih, ki se bavijo z medicino. Vsebinska dela vso čast asirskim zdravnikom in kaže, da so jako bistro mislili in svojo stvar dobro razumeli. Zanimivo je posebno, da so pijance iz navade že takrat prištevali med bolnike in kot edino sredstvo priporočali popolno abstinenco. Boj proti alkoholu je potemtakem star že nad 2500 let.

Največje gledališče v Belgiji zgo-relo. Največja gledališčna in cirkuška zgradba v Belgiji, t. j. Alhambra v Antwerpnu, v kateri je bilo prostora za 10.000 gledalcev, je te dni do tal pogorela. Požar je nastal v prostoru za dekoracije za časa predstave, vendar ni

nihče ponesrečil. Vsled požara je pretila velika nevarnost tudi staremu muzeju, ki stoji gledališču nasproti in je poln neprecenljivih flandrijskih umetnin in dragocenosti; gasilci so vso svojo skrb obrnili temu poslopju in ga res obvarovali vsake škode.

Sodba turških častnikov o nemški spretnosti. »Agencija Havas« poroča iz Odrina dne 2. aprila: Takoj od začetka obleganja mesta smo doživeli velika razočaranja. »Če je to tisti slavní načrt, ki ga je napravil paša pl. Goltz, potem je res imenitno. Naj naredi še enega takih, potem lahko povežemo culo in se zgubimo v Malo Azijo.« Vojni material je bil zelo slab in vsi nemški kirurški inštrumenti so bili nerabni.

Mraz v zračnih višinah. Ravnatelj zvezdarne v Paviji, profesor Gamba, je meril toplino v zračnih višavah in prišel do znamenitih števil. Spustil je v zrak z vodikom napolnjen balon iz kavčuka, ki se je vzdignil 37.700 metrov. Balon je imel v premeru 17 cm in je imel s sabo priprave za merilo toplote zraka. Ko je prišel balon zopet na tla, so se pokazale sledeče številke: v višini 12.000 m ima zrak 55 stopinj mraza, v višini 19.000 metrov je 56 stopinj mraza, v višini 37.700 metrov je pa — 51 stopinj mraza. Te številke nam kažejo, da ne vlada v največjih višinah največji mraz. V višini 37.700 metrov znaša zračni pritisk komaj 3 milimetre. To velikansko višino je dosegel balon v 1 uri in 18 minutah. Potem je balon počil; na tla je padel čolnik in vsi drugi merilni inštrumenti. Prišli so na zemljo popolnoma nepoškodovani 40 km preč od točke, kjer se je balon v zrak vzdignil.

Vsak človek na svetu desetkratni milijonar. V časopisu »Nebo in zemlja« je nekdo izračunal, da je v morju toliko zlata, da bi na vsakega človeka na svetu prišlo 10 milijonov. V vsakem kubičnem metru morske vode je povprečno 6 miligramov zlata, kar je veliko premalo, da bi se izplačali stroški za industrijsko izkoriščanje. Toda v vsej morski vodi na svetu se pa nahaja tako ogromna količina zlata, da neizmerno presega količine zlata v rudnikih in pralnih. Če bi vsako leto vzeli iz morja 36krat toliko zlata, kakor se dandanes pridobiva zlata na vsem svetu, bi vendar potrebovali celih 500.000 let, predno bi bilo zadnje zlato iz morja izpriljeno. Vso vodo morja na svetu se lahko računa na 13 trilionov kilogramov in vse zlato v morju znaša 78 bilijonov kilogramov, tako da bi prišlo na vsakega človeka 4000 kg zlata, t. j. 12 milijonov kron denarne vrednosti. Danes pa pride povprečno po 10 K 20 h na vsakega človeka.

Nezgoda v belgijskem pristanišču. Parnik »Hildegarda« donavskega parobrodnega društva je ob svojem dohodu v belgijsko pristanišče zadel ob srbska parnika »Šumadija« in »Car Nikola«; oba parnika sta bila poškodovana in je škoda cenjena na 10.000 dinarjev.

Telefon slabí sluh? Italijanski zdravnik dr. Pergola se je tekom let prepričal, da telefon tistim osebam, ki se ga veliko poslužujejo, jako po-

kviri sluh. Danes imajo ljudje po velikih mestih jako slab sluh, medtem ko tega na deželi in manjših mestih ni opaziti. Vzrok je telefon; naporno prisluškovanje tako deluje na organe sluha, da le-ti na tišji glas ali šum ne reagirajo več. Dr. Pergola je dognal, da prideta na vsakih 10 prebivalcev z dežele in malih mest, ki se ne bavijo s telefonom in imajo izvrsten sluh, le dva velemestjana z dobrim sluhom. Provinciaci obdrže zdrav sluh povprečno do 60. leta, meščanom pa, ki se bavijo s telefonom, oslabi sluh že v 30. letu.

Kdaj začenja poslančeva imuniteta? Dne 18. februarja t. l. je izreklo kassacijsko sodišče na Dunaju razsodbo, ki rešuje vprašanje: ali nastopa imuniteta poslanca že z dnem izvolitve, ali pa šele z dnem formalnega vstopa v zbornico. Tej razsodbi je dal povod sledeči slučaj: Sedanji državni poslanec Rudolf Müller je bil tožen radi žaljenja časti potom tiska. Tožba je bila vložena meseca septembra, a dne 2. oktobra je bil obtoženec izvoljen državnim poslancem. Sklicevaje se na to dejstvo je obtoženec vložil na deželno sodišče prigovor proti obtožnici, češ, da se ga kakor poslanca ne more sodno preganjati brez privoljenja parlamenta. Ta prigovor je deželno sodišče predložilo višjemu deželnemu sodišču v razsodbo, a ta sodna instanca je zavrnila pritožbo. Proti tej razsodbi je vložila generalna prokuratura pritožbo ničnosti v varstvo zakona. Na razpravi dne 18. februarja je to najvišje sodišče spoznalo, da se je po postopanju deželnega, oziroma višjega deželnega sodišča kršil zakon! — Vprašanje je torej rešeno v smislu, da se poslančeva imuniteta začenja že z dnem izvolitve in ne šele z dnem formalnega vstopa v zbornico. Z drugo besedo: čim je kdo izvoljen poslancem, ga ne more preganjati kazensko sodišče, ako ni dovolila tega zbornica.

Deset zapovedi za uživanje sadja. 1. Skrbí, da bo tvoja družina redno vsak dan uživala sadje. 2. Uživaj samo zrelo sadje. 3. Sadje naj se pred jedjo umije. 4. Olupi sad samo tedaj, kadar je to v resnici potrebno. 5. Ne uživaj s sadjem tudi peckov. 6. Ne meči lupin in peckov na cesto. 7. Ne pij vode hitro po zavžitju sadja ali celo med jedjo. 8. Uživaj sadje zmerno. 9. V letih, ko sadje ne obrodi, uživaj posušeno sadje. 10. Kupuj domače sadje.

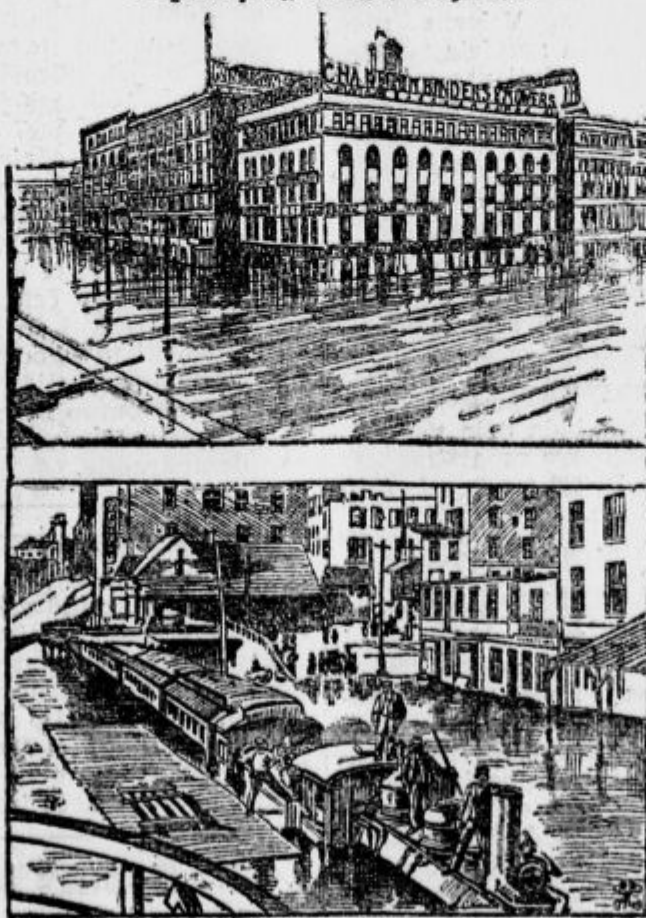
Novi revolverji pariške policije, ki jih rabijo za omotenje nasilnih oseb in katere so uvedli po krvavih izkušnjah z Bonnotom in drugimi apasi, so te dni prvič praktično preizkusili. Ukrotiti je bilo treba zbesnega zamorskega milijonarja Vitalo Pothina, ki ima v francoski Guyani velike plantaže, a je obolen na živcih in se prišel v Pariz zdraviti. Stanje se mu pa ni izboljšalo, marveč poslabšalo in v ponedeljek je začel besneti. Slep je streljal na domače in množico, ki se je pred hišo nabrala. Policijska policija je porušila neko steno in odtod z omotilnimi (smrdljivimi) revolverji streljala na Pothina, ki se je kmalu onesvestil. Ko so ga zvezali, so ga zdramili; eksperiment mu ni prav nič škodoval.

Strokovna organizacija bolniških strežnic na Nemškem je 10. januarja letos praznovala desetletnico svojega obstanka. K ustanovnemu občnemu zboru je prišlo 30 strežnic, sedaj jih je v organizaciji že 3412. Toda tudi to je le neznatno število, ker je na Nemškem vsega skupaj nad 30.000 bolniških strežnic po poklicu (in poleg tega 38.000 strežnic verskih organizacij). Organizacija si z vsemi močmi prizadeva, da se poklic bolniških strežnic razvije do najvišje popolnosti v strokovnem in moralnem oziru ter zahteva, da se za bolniške strežnice uvede triletni pouk. Kako strogo se drži svojega namena, priča okolnost, da je v teh desetih letih bilo zavrženih 400 strežnic, ki so prijavile svoj pristop, še več pa jih je moralo zopet izstopiti iz organizacije. Društvo izdaja tudi svoje glasilo »Unterm Lazaruskreuz«, ki izhaja dvakrat na mesec.

Kriminaliteta med žensko mladino na Nemškem. Izvestja nemške centrale za mladinsko skrbstvo priobčujejo naslednjo statistiko o kriminaliteti med mladino obeh spolov: Leta 1910. je bilo kaznovanih 43.190 moških in 8135 ženskih mladostnih oseb. Ženska mladina je torej udeležena z 18,8%. Pri primerjavi zločinov med mladostnimi in odraslimi se pokaže isto razmerje. Tako je od leta 1882. do 1902. naraslo število mladostnih ženskih zločink za 3%, pri odraslih pa za 29%; število moških mladostnih zločincev je naraslo za 37,1%, pri odraslih moških pa za 30,3%. Od leta 1903. do 1908. je število moških mladostnih kaznivencev zopet naraslo, število ženskih pa padlo. Leta 1910. je bilo število moških mladostnih kaznivencev za 22,9% višje nego leta 1882., število ženskih kaznivencev pa za 11% nižje. Po posameznih zločinih, oziroma prestopkih so bile med mladostnimi osebami ženske tako-le zastopane: radi tatvine je bilo kaz-

NEURJE V SEV. AMERIKI.

Poplavljená ulica v Daytonu.

Železniški vlak v vodi v Daytonu.

Strahovit vihar z nalivom, ki je razsajal v Severni Ameriki, je povzročil silna opustošenja. Nasipi ob rekah so se podrli in vode so zadivljale čez nesrečne pokrajine in porušile vse, kar

so dosegle. Na tisoče ljudi je našlo smrt, sto-in-stolisoči pa so brez strehe. Najbolj je bilo prizadeto mesto Dayton, čegar ceste je zalila voda, kakor kaže naša slika.

novanih 30,7% (navadna tatvina 24,5%, težka tatvina 62%), radi poverljivosti 14,02%, radi prikrivanja ukradenega blaga 93%, radi nenravnosti 1,2% in radi telesne poškodbe 4,5%.

Morski razbojnik na angleškem parniku. Kapitan angleškega parnika »Tajou«, ki je priplul v Hongkong, pripoveduje sledeče: Na parnik, ki vozi po reki Hsikiang, se je ukrvalo tudi nekaj preoblečenih, z revolverji preskrbljenih morskih razbojnikov. Pri vožnji na izlivu reke Kanton so ubili krmarja in ladjo ustavili. Zvezali so kapitana, prvega častnika in enega inženirja, drugega so ubili in ranili štiri kitajske pasažirje. Nato so oropali kabino neke misijonarke in vseh častnikov na ladji. Razbivši stroje na ladji so zbežali na nekem čolnu z velikim plenom.

Ustanova švedske pisateljice. Švedska pisateljica Lotten v. Krämer je vse svoje premoženje zapustila v korist švedski literaturi. Ustanovi se posebna literarna akademija, ki bo delila nagrade za literarna dela. Odbor sestoji iz 9 dosmrtnih članov: 4 žensk in 4 moških in predsednika, ki ima menjaje biti enkrat moški, enkrat ženska. Akademija bo imela stalnega tajnika in bo izdajal poseben časopis, v katerem se bo razen literarnih preselalo tudi mirovno in žensko vprašanje. V sedanjem odboru »Devetih« sta med drugimi pisateljici Selma Lagerhög in Ellen Key.

Nameravan atentat na nemškega cesarja.

Zanimiva pojasnila so obelodanjena glede nenadne preložitve potovanja nemškega cesarja na Krf. Tisti, ki so vedno upali, da bo uporabil nemški cesar svoj vpliv v njihov prid in proti balkanskim zaveznikom, so bili radi stroge nevtiralnosti cesarja tako razočarani, da so nekatere prenapete glave med njimi sklenile umoriti ga ob priliki njegovega bivanja na otoku Krfu. Pognati so hoteli celi Achilleion s cesarjem vred z dinamitom v zrak.

Zarota je baje prišla na dan potovanja nekega Loeweja, uslužbenca v vili Achilleion. Tega so baje zarotniki hoteli z velikimi vsotami podkupiti, da bi jim po noči dovolil vstop v vilo.

Loewe je nato celo stvar naznanil oblastim na otoku, ki so se obrnile direktno na grškega kralja. Sedanja grška kraljica je nato v privatnem brzojavu naznanila nemškemu cesarju, da so odšli na otok turški odposlanci, ki so se bili zarotili, da poženejo Achilleion in nemškega cesarja v zrak.

Uvedena preiskava nemškega poslanika in konzula v Atenah je nato baje dognala, da so bile vesti glede nameravane zarote resnične ter da je v prvi vrsti razburil turško javnost brzojav, ki ga je poslal nemški cesar ob priliki grške zmage grškemu kralju. Najbrž ne pojde nemški cesar sploh nikdar več na Krf ter je nemška cesarica nasvetovala, naj se proda vila milijonarju Allison V. Armour, prijatelju nemškega cesarja.

NOVICE IZ AMERIKE.

V Luzerne, Pa., so premogovni težki vozovi povozili rojaka Antona Malija iz Loke v kamniškem okraju, da je bil v pol ure mrtev.

Iz Calumeta se poroča: Na Ahmeeku je umrl po kratki bolezni naš rojak Jure Geštel, ki je bil znana avtoriteta v atletskih krogih. Bil je rojen v Doblicah, fara Črnomelj na Dolenjskem, prišel je pa še kot mal otrok s svojimi stariši na Calumet, kjer je hodil tudi v šolo. Kasneje je delal tudi po rudnikih in pri tem delu ponesrečil tako, da so mu morali odrezati nogo pod kolonom. Kljub temu je bil še vedno vnet rokooborec.

Telefonska in brzojavna poročila.

Skader se danes naskakuje.

Kotor, 5. aprila. Glede vojaških operacij pred Skadrom manjka vesti. Dne 3. t. m. se ni čulo grmenje topov. Zvečer so ladje pred izlivom Bojane opazile luč reflektorjev.

Belgrad, 5. aprila. Vse vesti, da se je naskok na Skader že vršil, so prenapetost. Poslednji transport srbskih čet s havbami je došel v Meduo šele v ponedeljek, pred Skader pa je došel šele v torek. Od prejšnje nedelje se Skader samo obstreljuje, kolona generala Martinovića pa je zavzela šele neke prednje pozicije. V sredo popoldne je general Bojović ukazal, da se ima obstreljevanje ustaviti in je pozval poveljnika Skadra Essad pašo, naj se do drugega dne zvečer preda. V četrtek je obstreljevanje trajalo cel dan, peho pa se ni spustila v nobeno borbo. Ob-

enem so se z ogromnim naporom prenašale nove baterije preko močvirij na svoje pozicije. To delo je sedaj končano. Poveljnik oblegovalne vojske je nato Essad pašo še enkrat pozval na predačo. Ker ni bilo odgovora, se je v petek zjutraj začelo sistematično bombardiranje sovražnih pozicij. Ves artiljerijski ogenj je naperjen na Brdico in Taraboš. Ko bo to končano, se začne naskok. Glavni naskok se pričakuje v petek ponoči. Nanovo došle srbske čete znašajo 12.000 mož.

Split, 5. aprila. Tu so pripravili vse za iluminacijo in razobeženje zastav, ako Skader pade. Namestniški svetnik Silva je zato danes prepovedal vsakršno iluminacijo ali razobeženje zastav povodom balkanskih dogodkov za rok treh mesecev.

Dunaj, 5. aprila. »Reichspost« piše, da je v Cetinju vse za iluminacijo pripravljeno.

Dunaj, 5. aprila. »N.W. Tgbl.« poroča, da se Skader zopet obstreljuje.

ITALIJA PRIPRAVLJA BRODOVJE.

Rim, 5. aprila. »Tribuna« poroča, da so iz Spezie odplule neznano kambojne ladje: »Benedetto«, »Brina«, »Varesa«, »Garibaldi«, »Carlo Alberto«, »Misen« in »Palinuro«. Pred Barom se nahajati že dve drugi laški ladji. Čemu rabi Italija tolike eskaadre, je neznan.

STURGH O ZUNANJEM POLOŽAJU.

Dunaj, 5. aprila. V pogovoru s predsednikom Sylvestrom je grof Stürgkh izjavil, da je mednarodni položaj v toliko pomirjivega značaja, ker »Avstro-Ogrska maršira v fronti«.

KONFERENCA VELESIL.

London, 5. aprila. Prihoduja seja poslanikov se vrši v torek.

VEČNE NOTE.

Sofija, 5. aprila. Danes izroče velesile balkanskim državam zopet posredovalno noto glede miru kakor so to že storili v Carigradu.

MIROVNI POGOJI BALKANSKE ZVEZE.

Sofija, 5. aprila. Odgovor balkanske zveze na mirovno posredovanje velesil je izgotovljen.

Balkanska zveza sprejme pogorje velesil v bistvu s sledečimi pridržki:

Okrajna črta Enos — Mrida ne more biti definitivna, marveč se smatra le kot podlaga za podrobnejša tozadevna posajanja s Turčijo.

Turčija naj vse egejske otoke odstopi.

Kar se tiče Albanije, žele zavezniški izvedeti za njene meje, o katerih upajo, da se skladajo z onimi, ki so jih predlagali zavezniški v Londonu.

Vojna odškodnina se principielno zahteva, višino naj pa določi finančna komisija v Parizu.

Zavezniški bodo vojne operacije ustavili, kakor hitro se glede teh pogojev doseže sporazum.

NAPAD NA DARDANELLE?

Carigrad, 5. aprila. Bulgari so baje težke topove iz čataldske črte prenesli na bulairsko črto. Iz tega se sklepa, da nameravajo Bulgari, ako se mir hitro ne sklene, napasti Dardanelle.

GRŠKO - ALBANSKO VPRAŠANJE.

London, 5. aprila. Velesile niso pod nobenim pogojem sprejele načela, da bi moralo Grčiji ostati vse epirsko ozemlje, ki ga je zasedla. Vendar se lahko domneva, da je konferenca poslanikov na Italijo vplivala, naj dopusti rektifikacijo predložene jugoalbanske meje v prilog Grčiji.

GRŠKI BOJKOT.

Atene, 5. aprila. Skupščina grških trgovcev je predlog, naj se laško blago bojkotira, zavrgla.

LAHI SE PRIPRAVLJAJO.

Rim, 5. aprila. Vlada dela vse priprave, da zgradi nanovo zopet 4 super-drednoughte po 30.000 ton, vsak z 10 topovi kalibra 38 cm.

× × ×

HUD PORAZ OGRSKE VLADE.

Budimpešta, 5. aprila. Ministrski predsednik Lukacs je doživel danes katastrofalen poraz. Drugi senat kraljevega stola je namreč prvotno razsodbo v procesu Lukacs-Desy razveljavil. Senat je odredil novo preiskavo na podlagi najobširnejšega dokaza resnice. Ne samo, da mora sodnik pripustiti vsa odklonjena dokazila, marveč mora dopustiti nova ter mora zaslišati ne samo odklonjene priče, ampak tudi nove, ki se zglašijo. Dokazi se morajo nanašati tudi na razmerje med vlado in ogrsko bančno in trgovsko akcijsko družbo. Čast dostojanstva ministrskega predsednika zahteva, da se afera o osmih milijonih popolnoma pojasni. Ta razsodba je izzvala silno senzacijo.

ZBORNICA.

Dunaj, 5. aprila. Zbornica se ne skliče niti 8. aprila niti pred 23. aprilom, ampak ali koncem tega meseca ali pa začetkom maja.

VEČ REKRUTOV.

Dunaj, 5. aprila. Vojna uprava vztraja na tem, da se poveša število rekrutov za 25.000. Do tega števila hoče priti na ta način, da se poveša kontingent za vojsko za 15.000, potem pa še domobranski kontingent za 10.000.

OBDOJEN HERVAŠKI DUHOVNIK.

Pečuh, 5. aprila. Tu se je vršila pred sodiščem ponovna razprava proti kaplanu Nikoli Švigradu »bunjena«, ker se je državni pravdnik pritožil proti oprostilni razsodbi sodišča v Kaniži. Sedaj je sodišče obsodilo Švigrada na 14 dni zapore ali 100 K globe.

RUSIJA KUPUJE LADJE.

Dunaj, 4. aprila. Rusija se pogaja z Argentino za nakup drednoughtov »Rivadia« in »Moreno«, ki sta bila v Zedinjenih državah opremljena za Argentino in sta zdaj priplula v Buenos Aires. Za ti dve ladji se je Rusija že pred tedni pogajala. Tudi Turčija bi ji bila rada kupila, pa ni imela dovolj gotovega denarja. Sedanje pogajanje Rusije se baje približuje zaključku. Nakupna cena znaša okrog 110 milijonov kron. Ladji imata po 28.000 ton, po dvanajst 30,5 centimeterskih in mnogo srednjih topov.

OBSODBA.

Dunaj, 5. aprila. Sodišče je danes 55letnega, v Brnu rojenega mizarja Franza Freibergerja, ki je po umoru Schuhmeierja prišel na Dunaj, da ustrelil Leopolda Kunschaka, obsodilo na dve leti ječe.

ČUDNA VEST.

Gorica, 5. aprila. Širi se vest, da je bil bivši šolski nadzornik profesor Finžgar danes aretiran.

DELA VSTVO.

Krščanska zveza tobačnih delavcev v Avstriji je ravnokar objavila svoje poročilo iz leta 1912. Kljub zaprekam in neugodnostim minolega leta se je društvo na znotraj zelo okrepilo. Radi soc. demokratičnega demagoštva organizaciji ni bilo mogoče za delavstvo doseči dalekosežnih uspehov, pač pa jim je izvajala nekatera izboljšanja. Tako se je na primer upeljal obvezen dopust za porodnice, kar pomeni v primeri s prejšnjim razmerjem bistven napredek. Pa tudi sicer je zveza marsikaj dosegla v korist delavcev. Omeniti je treba stavbeno in stanovanjsko zadrugo, ki jo je zveza ustanovila začetkom leta 1912; zadruga je začela nenadoma delovati in je kljub vsem velikim zaprekam mnogo storila. Kupilo se je v Hainburgu 14.000 m² zemljišča in zgradilo šest hiš, vsaka za eno družino; z zgradbo hiš se letos nadaljuje. Zidati se namerava tudi v drugih krajih; kakor na Dunaju, Bartschu, Neutitscheinu i. dr. Članov je imela zveza z dnem 31. decembra 1912. 6030 to je 157 odstotka vsega v tobačnih tovarnah zaposlenega delavstva. K temu pride še poljska in češka zveza, ki štejeta 500 članov, dohodkov je imela zveza 94.750 kron 61 vin., od tega znaša udnina 91.386 K 96 vin. Stroškov je bilo 89.200 kron 37 vin., od tega je šlo za podpore 49.569 K 15 vin. (56,7 odstotka), za izobrazbo (poučne tečaje, strokovne liste, knjižnico) 9655 K 43 vin., za upravo 8371 K 54 vin. Skupno premoženje zveze znaša 57.951 K 93 vin.; od lani se je pomnožilo za 11.911 K 20 vin. Tudi poročili poljske in češke zveze kažeta razveseljiv razvoj in napredek. Dosedanji uspehi in ugoden razvoj zveze ozračujejo najboljše nade za prihodnost; nedvomno bo zveza zmagala z zahtevami delavstva in izpodbila vpliv soc. demokracije.

KAJ PA ČRNOGORCI PRAVIJO?

Kakor poročajo iz Kotora, se Črnogorci za blokado velesil čisto nič ne brigajo in ji ne pripisujejo popolnoma nobene vrednosti. Črnogorske čete bodo kar naprej Skader obstreljevale, četudi bi baje ladje Bar in Ulčinj blokirale. Najmanj v 7 dneh bo Skader itak v rokah Črnogore in potem naj pa pride, kdor ga hoče imeti.

Iz slovanskega sveta.

sl. Čehi za Bulgare. Predsednik Nar. češkega sveta, poslanec dr. Podlipny, je postal povodom slavne odrinske zmage bulgarskemu ministrskemu predsedniku Gešovu tole brzojavno čestitko: »Vest o slavnem zavzetju Odrina je sprejel ves češki narod z odkritosrčnim veseljem. Srčno čestitam

k veliki novi zmagi slovanskih bratov na Balkanu v boju za pravico, pravičnost in svobodo. Ljubezen do domovine in bratska sloga vam je dala silo in naposled zmago. Slava bulgarskim zmagovalcem in vašim zvestim srbskim zaveznikom. Na zdar!« Na to brzojavno čestitko poslanca dr. Podlipnega je prišla iz Sofije naslednja zahvala: »Vaše čestitke k zavzetju Odrina in veselje vsega češkega naroda nad to zmago nas je globoko ganilo. Prosim Vas, sprejmite našo srčno zahvalo. Ministrski predsednik Gešov.«

sl. Maksim Gorki se bo vendarle povrnil na Rusko. Slavni ruski romanijski Maksim Gorki je objavil v petrogradskih listih dopis, v katerem poroča, da je sprejel carjevo amnestijo in se bo vrnil v Rusijo. Nastanil se bo na Jalti.

Sodi po pravici! Bitolske »Opštinske Novine« poročajo: K bitolskemu županu je te dni prišel Srb, ki je bil prišel obiskat svojega sina vojaka. Šel je naravnost k županovi pisalni mizi in ogovoril župana takole: »Dober dan, gospod župan! Prišel sem samo, da te vidim in ti čestitam k novi upravi. Bog daj srečo! Samo nekaj te prosim: Sodi po pravici! Bodi pravičen in blag nasproti Turkom. Tudi oni so naši bratje. Bog je hotel, da smo jih zmagali, ravno zato je pa treba, da smo dobri nasproti njim.« Ko župan priprostemu, a razboritemu možu ponudi stol, se ta zahvali: »Nimam časa. Videl sem že generala, bil sem pri g. okrožnem načelniku in sedaj sem videl tudi tebe. Zadovoljen sem. Samo to te še enkrat prosim: Sodi po pravici, bodi vsem enako pravičen. Z Bogom.« In mož je odšel.

Erabri bulgarski častnik. Ko so Bulgari začeli Odrin oblegati, jim je največ težav prizadevala utrdba Papas tepe, kjer so imeli Turki sijajno postojanko za brambo, tako da Bulgari tu kljub vsem naporom niso mogli skleniti oblegovalnega obroča. Ibi so morali skozi neko sotesko, na katere izhodu so jih Turki vedno zopet vrgli nazaj. Tedaj si je najmlajši častnik bataljona privezal krog pasu 12 ročnih granat; v levo roko je vzel vžgalno vrvico, ki je bila zvezana z granatami. Nato je prižgal cigareto, stopil na čelo svojemu moštvu in šel proti sovražniku. Tekel je po soteski daleč pred drugimi; na izhodu ga je sprejela gosta vrsta turških vojakov z bajoneti v rokah. Tedaj poročnik s cigareto užge vrvico; granate ga raztrgajo na kose, toda z njim vred tudi mnogo Turkov, tako da je v njih vrstah nastala vrzel. V to so planili Bulgari in končno zavzeli toliko zaželjene pozicije.

Praška kreditna banka v Novi Srbiji. V nove kraje Srbije je prispel ravatelj praške kreditne banke, da pro-

Namesto ribjega olja

Koliko otrok je prisiljen piti ribje olje; gotovo je, da jim žele starši stem le dobro, pa otroci jim bodo hvaležni, ako bodo smeli namesto ribjega olja jemati Scottovo emulzijo. V tem preparatu se okus in duh po ribjem olju popolnoma zgubi, malim pa ugaja ta smetan podobna zmes tako zelo, da začno veselo vzklikati in z nogami cepetati, ko ugledajo steklenico. Uspeh Scottove emulzije je — kakor uči izkušnja — tako presenetljiv, da slabotni otroci svoje sovostnike telesno in dušno prekos. Toda vedno samo pristna Scottova emulzija, nikdar ponaredba.

Cena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 vinarjev v znak za SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., Dunaj VII. in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena pošiljatev potom lekarne za poskušnjo.

Kanarček je ušel

pred nekaj dnevi. Kdor ga je našel, naj ga prinese na Rebno 3. Dobi nagrado.

STOLLWERCK
ZLATO

najnovejša čokolada

Neprekosljiva v kakovosti in kupni vrednosti.

uči razmere radi ustanovitve filijalk. **Poljska žandarmerija v Novi Srbiji.** V bodočo zasedanju bo srbski narodni skupščini med drugim predložen zakonski načrt za ustanovitev poljske žandarmerije v novih krajih.

Odlikovanja v srbski armadi. Srbsko vojno ministrstvo pripravlja ukaz, s katerim se odlikujejo in v službi povišajo vsi častniki in podčastniki II. drinske armade.

Dopusti v srbski armadi. Vrhovno srbsko poveljstvo je vsem poveljstvom naznanilo, da tudi zdravim vojakom lahko dovoljuje daljše ali krajše dopuste, zlasti še revnejšim, katerih družine so ostale brez hranitelja.

Srbske in turške krogle. Švicarski zdravnik dr. Fischer, ki se je udeležil balkanske vojne, je svoje izkušnje in doživljanje opisal v knjigi »Na srbski fronti«. O učinku srbskih in turških krogelj piše med drugim: Tako Turki kakor Srbi rabijo takomenovane »krogle z jeklenim plaščem« (Stahlmantelgeschosse), a različne velikosti. Srbske krogle so 7 milimeterske, turške pa 6/7 milimeterske. Obe državi imata mavzerice, a Turčija ima novejši sestav. Učinek obeh vrst krogelj je pa skoro popolnoma enak; obe puščata pri vpadu in izhodu iz telesa le majhne poškodbe kože. Izjema nastopi le v slučaju, če zadene strel iz velike bližine; tedaj je vstrelna rana sicer tudi čisto majhna, na mestu pa, kjer pride krogla iz telesa, se napravi dostikrat za dlan velika luknja. Vendar so bili pa taki slučaji le redki, ker se je le parkrat vr-

šil boj iz velike bližine. Ugodnost majhnih ran obstoji predvsem v tem, da ne nudijo toliko možnosti za inficiranje rane, zlasti če se rana hitro veže obveže. Zanimivo je tudi, da streli skozi prsni koš skoro nikoli niso smrtni, razven če je zadeta kaka velika krvna cev ali srce. Vse drugače nego krogle iz pušk učinkujejo šrapneli, ki mnogokrat potegnejo s sabo v meso kosce obleke, vsled česar se rane ognoje.

Na tisoče bolnikov, ki boleajo na zlati žili, poizkuša zaman razne načine zdravljenja, da bi se iznebili te bolezni, ne da bi jim vsa ta sredstva kaj pomagala. Glasom poizkušeni na medicinski kliniki v c. kr. splošni bolnici na Dunaju se je doglalo, da dnevna uporaba staropreizkušene Franc Jožefove grenčice tako ugodno učinkuje, da olajša odvajanje in se zatem znatno zmanjšajo bolečine v mastniku. Naravna Franc Jožefova grenčica se odlikuje po svoji zanesljivi učinkovitosti, je lahko zaužitna in ima nizko ceno. — Na prodaj je v vseh lekarnah, drožerijah in prodajalnah rudninskih vod. Ravnateljstvo razpošiljalnice Franc Jožefovih zdravilnih vrelcev v Budimpešti. 12

Župni urad Naklo pri Kranju išče
cerkvenika in organista.

Nastop čimpreje. Plača do 700 kron.

Cefiri. 1053 Kanafasl. 1913
Ne smeje pozabiti!
Dobro in pristno barvno blago vsakdo najbolje in najceneje kupi naravnost pri izdelovalcu.
Kdor rabi lanene in bombažaste kanafase, cefire, rjuhe, damaste batiste, svilo, atlase, blago za dame in gospode, platno, brisače in druge tkanine, naj se obrne na znano krščansko trdiko **Jaroslav Marek, ročna tkalnica št. 45 v Bistrem pri Novem Mestu ob Met. (Češko).**

Vzorci se pošiljajo zastonj in poštne prosto. V zalogi imam tudi veliko množino ostankov cefirja, delnja, kanafasa itd. in razpošiljam v zavojih po 40 metrov za 16 K, prve vrste za 20 K, finejše vrste za 25 K franco po povzetju. Od ostankov se vzorci ne pošiljajo. — Strice za gospode iz cefirja ali oxforda 1 komad K 180, 220, 260, 300, 400 in 450. Pri naročitih zadošča navedba širine vratu. Doplačje se slovensko. V enem letu nad 300 priznalic od Slovencev.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 5. aprila 1913.

Pšenica za april 1913.	11.14
Pšenica za maj 1913.	11.31
Pšenica za oktober 1913.	11.88
Rž za april 1913.	9.57
Rž za oktober 1913.	9.60
Oves za april 1913.	9.73
Oves za oktober 1913.	8.69
Koruzza za maj 1913.	7.72
Koruzza za julij 1913.	7.93

Šolska zgradba.

Za zgradbo novega šolskega poslopja v Sostrem pri Ljubljani se bodo oddala potom pismene ponudbene obravnave sledeča dela:

zidarska dela,
betonska dela,
mizarska dela,
sieklarska dela,
pleškarska dela,

krovska dela,
kleparska dela,
slikarska dela,
pečarska dela
in dobava plati.

Pismene, vsa dela obsegajoče ponudbe, v katerih je navesti posamezne enotne cene in na njih podlagi proračunjene skupne zneske v številkah in besedah, je vložiti postavno kolkovane v zapečatenih zavitkih **Krajnemu šolskemu svetu** ozir. stavbnemu odboru v Sostrem

do 18. aprila t. l. do 12. ure opoldne.

Ponudbe betonskih del je predložiti s statičnim računom.

Ponudnik, ki se mu poverijo dela, mora vložiti 5% vadij. Izrecno se določa, da je staviti ponudbe na podlagi razpisanih določb in predpisov. V ponudbi treba izjaviti, kaj so ponudniku znani predpisi in zakonite določbe.

Načrti, proračun, in splošni in posebni stavbeni pogoji so na razpolago v Sostrem v šolskem poslopju in se morejo tam dobiti ob navadnih uradnih urah tudi navadni pripomočki.

Na ponudbe, katere ne bodo povsem ustrezale dražbenim predpisom ali katere bi se pogojno glasile in na take, ki bodo prepozno ali dodatno vložene, se ne bode oziralo. Stavbeni odbor oziroma krajni šolski svet Sostro si pridrži pravico, izbrati ponudnika neglede na višino cene.

Krajni šolski svet Sostro pri Ljubljani,

dne 5. aprila 1913.

1060

Zakamnjekova družina naznanja potrjim srcem vsem sorodnikom, znancem in prijateljem prežalostno vest, da so naš preblagi, ljubljani oče, gospod

JAKOB ŽERJAV

posestnik v Plavškem rovtu pri Jesenicah

včeraj, dne 4. aprila popoldne ob 1. uri, prevideni s sv. zakramenti za umirajoče, po daljši, mučni bolezni v 67. letu, vdani v voljo božjo mirno v Gospodu zaspali.

Pogreb nepozabnega očeta bo v ponedeljek, dne 7. aprila ob desetih dopoldne na jeseniško pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo opravljale v župni cerkvi na Jesenicah in v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu.

Ohranite našega predobrega očeta v blagem spominu in molite zanj!

Plavški rovt-Jesenice, dne 5. aprila 1913. 1065

Marija, roj. Jakopič, vdova.
Jakob, Gregor, prefekt v zavodu sv. Stanislava, Jožef, sinovi.
Minka, učiteljica v Repnjah, Katarina, Apolonija, preparantinja, hčere.
Anton, brat. Marija, vdova Žužek, Apolonija in Marjeta Žerjav, sestre.

2 gospoda se sprejmeta na stanovanje in hrano.
Poizve se v **Zatiški ul. 1. l. levo.**
Glasovir na razpolago.
Sprejme se tudi več gospodov na hrano.

Pozor, kolesarji!

Namesto K 120, samo K 80-

Franko na vsako postajo.

V reklamne namene razpošiljam 200 novih svetovno znamenitih **graških dvokoles**, model 1912, elegantnih in čvrstih, s torbo in orodjem namesto za K 120, za 80 K. S torpednim prostim tekom K 95- s poštino vred. Že rabljena kolesa od K 40- naprej. Nova čvrsta guma po K 5-, 6-, 7-, 8-, zračne cevi po K 3-, 4-, 5-. Svetiljke, zvonci, pedali in vsa ostala priključila po cenah na debelo. Popravila, emajliranje in ponikanje v lastni delavnici hitro in ceno. Razpošiljanje po povzetju. Na dvokolesa naplačila K 20-. Plačevanje na obroke izključeno. Cenovniki gratis in franko. Srbo-hrvaško dopisovanje. 1064

Tvorniško skladišče dvokoles in šivalnih strojev

A. Weissberg, Dunaj II.

Untere Donaustrasse št. 23.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem z današnjim dnem

otvorila v Zeleni jami 141

gostilno

ter se prav toplo priporočam za obilen obisk.

Velepoštovanjem

Marija Kušar,

gostilničarka.

1066

C. kr. priv. avstr. kreditni zavod za trgovino in obrt.

Bilanca k 31. decembru 1912.

Aktiva	K	Pasiva	K
Gotovina	27,411.948	Delniška glavica	150,000.000
Vrednostni papirji	47,675.835	Rezervni fond glavice	62,616.044
Menice	221,128.485	Splošni rezervni fond	30,000.000
Predujmi na efekte	58,094.845	Akcepti in nakaznice	54,505.526
Inventar	874.100	Nedvignjene dividende	14.094
Realitete	11,205.400	Vloge na obrestovanje in drugi kreditorji	877,593.919
Udeležba pri konzorcijih	72,463.587	dobiček kot saldo	20,377.857
Dolžniki	756,253.240		
	1195,107.440		1195,107.440

Račun izgube in dobička.

Izdatki	K	Dohodki	K
Uradniške plače	6,719.986	Dobiček pri efekti in konzorcijalnih kupcijah	1,367.001
Upravni stroški	2,579.794	Obresti	22,544.253
Davki in pristojbine	3,815.621	Provizije	7,313.072
Odpis inventarja in slično	531.900	Devize	809.596
Pokojninski fond	445.000	Donesek realitet	291.836
Čisti dobiček	20,377.857	Naknadni dohodki že odpisanih terjatev in nedvignjene dividende	12.614
		Prenos dobička	2,131.786
	34,470.158		34,470.158

Dunaj, dne 31. decembra 1912.

Milijoni Kašeli

oslovski kašeli slatne
Kaiserjeve prsne karamele s „tremi jolkami“, 6100 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in zasebnikov zajamčuje gotov uspeh. Izredno prijetni in slastni bonboni. 3112
Zavoj 20 in 40 vinarjev. Ovojček 60 vinarjev
Prodajajo jih v Ljubljani lekarne: Ubald pl. Trukoezy, Rihard Rusnik, Dr. G. Piccoli, Deželna lekarna, Mr. Ph. And. Bohinc, Mr. Ph. Jos. Cizmar, Ant. Kane, drogerija: B. Cvandara drogerija „Adria“, — Lekarna na ščali: Daniel Pirc, Idrija, J. Bergmann, Novomesto, C. Andrijašič, Novo Mesto, Jur Hus, Vipava, Milan Wach, Motika, A. Roblek, Radovljica, Hinko Brilli, Litija, Karol Savnik, Lekarna pri Sv. Trojici, Kranj, Fr. Baecareich, Postojna, Jos. Močnik, Kamnik, E. Burdych, Skofja Loka, Mr. Ph. Bohulav Lavica, lekarnar, Trzin, Ph. Mr. E. Koželj, Jesenice, V. Arko, trg., Senožeče, Jos. Rudolf, drogerija, Litija, J. Kandušar, trg., Mengeš, I. B. Hočevar, lekarnar pri „Angeli varhu“ na Vrhniki.

Dvonnadstropna, novo zgrajena

hiša v Idriji

v kateri se izvršuje trgovinska in gostilničarska obrt, je pod zelo ugodnimi pogoji na prodaj. 934 4

Natančneje podatke v delikatesni trgovini Leni Lapajne v Idriji.

Dobro idoča

GOSTILNA

v Ljubljani se odda takoj na račun kuharici, natakari ali zakonskim brez otrok. Ponudbe pod „gostilno 998“ na upravnishvo tega lista. 998 1-3

C. kr. oblastveno potrjeno učilišče krojnega risanja. Dobi se tudi kraj po životni meri. Istotako se izdelujejo obleke točno in po primerno nizki ceni.
Franja Jesih, Ljubljana, Stari trg 28. 4172

Perje za postelje in puh priporoča po najnižjih cenah
EMIL KRAJEC preje F. Hiti 3534
Pred Skofijo štef. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo

Radioaktivno termalno kopališče
Toplice na Kranjskem. Sezija od 1. maja do 1. oktobra.
Postaja dolenske železnice Straža—Toplice. Akratov vrelc 38° C, ki daje nad 30.000 litrov radioaktivne termalne vode na dan. Zdravljenje s pitjem in s kopanjem. Izredno uspešno proti putiki, revmi, neuragiji (trganju), ženskim boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in močvirne kopelji. Elektrotrepanja in masaža. Ravnateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka. Zdravo podnebje. Gostogozdnata okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne in cene restavracije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno kopališka uprava. 976 66

Pritlična hiša

z 2 sobama, kuhinjo, kletjo, drvarnico, sadnim in zelenjavnim vrtom se prodaja. Več pove **MARIJA VOLC**, Kamnagorica 17, p. št. Vid nad Ljubljano. 1010

ŽAGAR

izurjen, oženjen, želi stopiti v službo pri kakem lesnem trgovcu. Naštop 1. maja. Naslov pove uprava lista pod št. 1018. (Znamka za odgovor.) 1018

Sprejemem

ključavničarskega pomočnika dobro izurjenega v tem obrtu. **ANTON KREMŽAR**, ključavničar v št. Vidu nad Ljubljano. 1000

Hiša v Vižmarjih št. 25 s tremi sobami in kletjo se da v najem. — Več se izve v Vižmarjih hiš. štef. 22. 1052

Hiša

novozidana, najbližje farne cerkve, pripravna za trgovino, letovišče, se pod zelo ugodnimi pogoji prodaja ali da v najem. Natančneje se izve v Mekinjah št. 31, pošta Kamnik. 1003 3

URA z verižico za samo kron 2.20.

Vsled nakupa velike zaloge ur, razpošilja šlezijska tovarna: 1 prekrasno pozlačeno 36 ur idočo precizijsko-anker-uro z lepo verižico za samo K 2.20, ter 3letnim pisanim jamstvom. Pri nakupu 3 kosov cena K 6.—, 5 kos. K 9.—. Pošilja proti povzetju

prusko - šlezijska izvozna tvrdka
A. Gelb, Krakov 340.

Za neugajajoče denar nazaj. 3734

Drva

mehka in trda, (suha); radi pomanjkanja prostora znižane cene. Dostavijo se na zahtevanje tudi na dom. Parna žaga **SCAGNETTI**, za skladiščem državnega kolodvora. — — — 245

Vabilo

1047

redni občni zbor

Kranjske deželne vinarske zadrage registrirane zadrage z omejeno zavezo ki se vrši

dne 23. aprila 1913 ob 10. uri dopoldne v deželnem dvorcu v Ljubljani.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Predložitev računskega zaključka za leto 1912.
3. Volitev namesto izstopivših članov načelstva, nadzorstva in razsodišča.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

Konfekcijska trgovina in zavod za izdelovanje oblek po meri

A. Kunc, Ljubljana

priporoča svoje izborne izdelke vsakovrstnih

847 1

pomladanskih oblačil.

Strogo solidna postrežba.

Najnižje, stalne cene.

Ilustrovani ceniki na razpolago.

Izgotovljene obleke

površniki, pelerine za moške in dečke, fine vrhne jopice, cele obleke, kakor tudi posamezna krila za ženske. — Velika izbira v prvem nadstropju. — Nizke stalne cene v manufakturni in konfekcijski trgovini

„Pri Škofu“ Ljubljana, na vogalu Medarske ulice in Pred Škofijo 3 nasproti gostilne „Pri Sokolu“ v podružnici tvrdke R. Miklauc. 767

Naznanilo

P. n. občinstvu javljam, da sem si za letošnje sezijo nabavil **KOLESA** najboljših tovarne „Styria-Dürkopp“ pod imenom „BALKAN“. Za vsako kolo jamčim dve leti. Imam tudi vedno v zalogi vse kolesarske potrebščine po najnižnji tovarniški ceni. Za cenj. naročila se priporoča

1048

R. Rutner, trgovec, Vehnika.

Kolodvorska
(JOS. SCHREY

restavracija
LJUBLJANA.)

V nedeljo dne 6. aprila 1913 ob 8. uri zvečer

veliki koncert

Slovenske Filharmonije

pod osebnim vodstvom g. HRAZDIRA. — Vstopnina 60 vin.

Za obilen poset se priporoča z velespoštovanjem

Jos. Schrey, restavrater.

1049

PLANINKA

planinsko letovišče, 1250 m nadmorske višine, blizu Ruške koče na Pohorju, 10 sob z 22 posteljami, topla in mrzla kopelj, krasni in lahkotni izprehodi po senčnatem, jelovem gozdu, najboljša planinska voda, izborna kuhinja, lahki dohodi z železniških postaj Ruše, Bistrica ob kor. žel., Maribor, Fram; cene zmerne, sezona od 1. junija do 15. septembra. — Natančnejša pojasnila daje „Podravska podružnica slovenskega planinskega društva“, pošta Ruše na Štajerskem. 1039

500 K Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavic in trde kože tekem 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalec korenin **Ria-mazilo**. — Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono. 336

Kemény (Kaschau) I. Poštini predal 12/160 Ogrsko.

Proda se dobro idoča

pečarska obrt

z veliko trgovino posode, s 4—5 pomočniki, 60—100.000 K letnega prometa, velikim številom odjemalcev, tudi na Kranjskem. Cena 3000 K. — Zaloga posebej le proti gotovini, v Celovcu v bližini »Narodnega Doma«. — Vprašanja sprejema uprava lista pod št. 795.

„Narodna kavarna“

naznanja cenjenim gostom, da je nastopila s 1. aprilom 1913

nova dunajska elitna damska kapela.

Začetek točno ob pol 9. uri zvečer.

Fran Krapeš.

Proda se

hiša (staro župnišče)

s sadnim vrtom in travnikom v št. Vidu nad Ljubljano št. 39. Pri hiši je gospodarsko poslopje, hlev, pod in šupa. Ako bi kupec želel, se mu proda tudi en del za hišo ležečega gozda. Zemljišče in poslopje se lahko vsak čas ogleda. Ponudbe naj se vložijo do 1. maja t. l. pri županstvu v št. Vidu nad Ljubljano ali pa pri predstojništvu župne nadarbine ravnotam. 1015

Izredni uspeh, ki sem ga dosegel pri svoji

ŽITNI KAVI

v vseh slovanskih pokrajinah, me nagiba, da iznova opozarjam na ta svoj prvovrstni izdelek, ki po svoji kakovosti in nizki ceni ne pozna nobene konkurence, ter se smatra za neobhodno potreben predmet za vsakdanjo rabo v vsakem gospodinjstvu. Z vrnoro in skrbno postrežbo sem si pridobil v vseh slojih prebivalstva popolno zaupanje in z zadoščenjem moram na tem mestu naglašati, da se znatno množi krog mojih odjemalcev. Obrnite se torej z zaupanjem na mojo izborno tvrdko in prejeli boste za 4 K 5 kg izborne žitne kave poštne prosto na vsaki pošti. Vsaka pošiljka je zašita najskrbneje v zelo močno platneno vrečo in vsebuje vrhutega še dragoceno premijo: predmet, poraben v vsakem gospodinjstvu. Obrnite se takoj zaupno na tvrdko

Jos. Veselý, Praga VII. 586

in postali bode za vedno moj stalen odjemalec. 906

Pozor! Pozor! Drože — Presgerm.

Uljudno naznanjam vsem pekovskim mojstrom in trgovcem, da sem povečal svojo znano tovarno za drože in isto s parnim strojem uredil, ter mi je zato mogoče postreči brez konkurence po najnižjih cenah in z najboljšim blagom.

Cene po dogovoru, večja naročila imajo še za celo leto popust. — Naročila od 4 kg pošiljam franco. Pričakuje cenjenih naročil, beležim iz odličnim spoštovanjem 3955

Maks Zaloker Prva ljublj. tovarna drož v lastni hiši Krakovski nasip št. 29.

Ure, verižice, uhani, prstani, obeski, zapestnice itd.

Edina zaloga ur z lastno znamko „TUP“

Ceniki zastoj.

Najstarejša domača tvrdka

Lud. Černe

juvelir in trgovec

Ljubljana, Wolfowa ul. 3. 124

Občinski tajnik

vešč obeh deželnih jezikov, zanesljiv, želi svoje mesto menjati. Blagohotne ponudbe na upravo Slovence pod štef. 774.

Stavbene parcele na prodaj!

Na izbero 38 stavbenih parcel, na novo regulirane v Zgornji Šiški, med državno železnico in celovsko drž. cesto, 15 minut oddaljeno od nameravanih državnih železniških delavnic v Zgornji Šiški. Imenovana stavbišča so ugodna za delavske hišice. — Več pove **Valentin Gregorc** v Mengšu. 844

Idrijske novice.

i Občinska seja dne 27. marca je imela pretresati občinski računski zaključek za leto 1912. V razpravo je posegel naš odbornik Ivan Kavčič ter omenil več postavk. Za kurjavo in druge potrebe na primer se je izdalo v občinski pisarni leta 1909 229 K, lani pa 671 K, torej skoro trikrat toliko kot prej, dasi so prostori ostali isti. Za vzdrževanje realnega posloplja je bilo proračunjenih 600 K, a izdalo se je 1612 kron, ne da bi bilo županstvo iskalo dovoljenja med letom pri kaki seji za ta izdatek ali vsaj o njem poročalo. Župan je odgovoril, da je težko dognati natančno glede kurjave; v realiki so morali nekaj cevi menjati o počitnicah, ko ravno sej ni bilo. Račun so potrdili odborniki socialno demokratske stranke in naprednjaki, pri katerih pa je opaziti, da se vedno manj brigajo za občino, ker glavnih mož še k sejam več ni. — O občinskih dokladah so nanovo sklepali pri zadnji seji. Stavljeno je bil nek predlog, naj ostanemo pri dosedanjem. Nekateri so umeli tako, da bomo plačevali 68 odstotkov kakor lani, drugi so mislili, da ostanemo pri sklepu proračunske seje, 50 oziroma 97 odstotkov, vsi pa so bili mnenja, da bo že deželni odbor prav razsodil. — Ključnica ostane na sedanjem mestu, prezidala pa se bo, kolikor je potrebno. V ta namen je občinski odbor sklenil, da mesto kupi od erarja 287 m² sveta po 12 h. — Neerarični i šolski otroci so svet vsemirili prav brez potrebe. Gre se za celih 36 otrok med 1100 drugimi. Doslej so učitelji tudi tem dajali zvezke in druge potrebščine iz zaloge za otroke rudniških uslužbencev. Prišla pa je huda prepoved, da se odslej tem otrokom ne sme več dajati šolske potrebščine na stroške rudniškega erarja. Vodstvo šole se je torej obrnilo na občino, naj pomaga. Odbor je dovolil 70 K v ta namen. Komu se bo denar izplačal, se ni govorilo. Ne vemo, ali je šolsko vodstvo prav ukrenilo, da se je obrnilo na občino. Po zakonu mora krajni šolski svet preskrbeti revnim učila, in ta je izključno v rokah rudniškega ravateljstva. Torej pač ni vredno za teh borih 70 K sveta razburjati, tem manj, ker je še teh 36 otrok večinoma iz družin, katerih očetje so vedno v tesni zvezi z rudnikom in delavstvom.

i Poseti. Minolega meseca marca smo imeli zopet »visoko« obisk. Prišel je namreč dunajski soc. demokratski poslanec Winter v Idrijo. Posetil je rudnik in žgalnico. V 81. številki »Arbeiterzeitunge« pa je napisal članek »Quecksilber«, iz katerega je spoznati, da so ga informatorji v marsičem napačno podučili. Nekaj takih informacij bomo prihodnjič razjasnili. V dveh stvareh mu pa pritrdimo. Mož namreč kritikuje erarična stanovanja in priznava potrebo čipkarstva. Delavska stanovanja so deloma res slaba, ker so stavbe vključno komisijam tako neprijetno zgrajene, da se sliši vsaka stopinja nad teboj. Ker je po teh hišah 8 do 12 strank, ne vlada povsod najlepša ljubezen, gode se nerodnosti, ki kale mirnim strankam mir in pohujšujejo otroke, da se mladina ravno v takih hišah najraje spridi. Priznanje čipkarstvu nas pa zato veseli, ker so ravno zoper to domačo obrt napačno poučene osebe višjih mest večkrat govorile.

SUKNA blago za moške in ženske obleke dobo zastopnik najbolje iz prvostane razpisalnice 925 7
Prokop Skorkovský & sin HUMPOLEC
Največja izbira, vzor. franco. Na željo se napravi. Češko. moške obleke tukaj.

Zobna krema

KALODONT
Usna voda

1309
Ali si še sedaj nisi zapomnil, da kadim samo
JACOBIEVE ANTINIKOTINSKE
cigaretno stročnice!

KOLESARJI.

Ako si hočete prihraniti znatnih nepotrebnih izdatkov, tedaj ne kupite in ne naročite nikjer koles ali kolesarskih potrebščin, dokler ne poznate naših cen za leto 1913.

= najboljši in najcenejši nakup =

pri trdiki

Karel Čamernik & Ko. Ljubljana,

Dunajska cesta 9-12.

Specijalna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posamezni deli. - Mehanična delavnica in garaža.

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

najboljša dijetična in osvežujoča pijača

preizkušena pri želodčnih in črevesnih katarh, obilnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo najveljavnejši zdravniki kot bistveno podpiralno sredstvo

pri karlovovarijskem in drugih kopeliških zdravljenjih in kot poznejše zdravilo po kopeljih in trajno porabo. (VII.)

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**,
železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastoni in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloge pri Mihael Kastner-u, Peter Lass-niku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 11

Solčno zdravilišče
na Bledu 296. Krajsko, najkrajša, gorška lega ob jezeru, zdravno in dijetno zdravljenje, zdravljenje z vodo, Maj-oktober. Izborni zdravilni učinki. 911 11

RIKLI

Domača najnovejša
konfekcijska trgovina
Maček & Komp.
Franca Jožefa cesta 3

se priporoča cenj. p.n. občinstvu v nakup

= narejenih oblek. =

Sprejemajo se naročila po meri, ter se izvrše točno in solidno.

Založniki c. kr. priv. juž. železnice.
Solidna postrežba. — Najnižje cene.

Sprejme se k dvema otrokoma zanesljiva, starejša 1019

varuhinja

in samo taka, ki je vajena ravnanja z otroci. Tudi poštena in pridna

kuharica

dobi službo v isti hiši. — Naslov pove Upravništvo »Slovenca« pod številko 1019. (Znamka za odgovor).

Za prodajo
motorjev in kmetijskih strojev

se sprejmejo izurjeni, dobri

Ponudbe pod »Landwirtsch. Maschinen 64190« na anonončno pisarno g. Henrik Schalek, Dunaj I., Wollzeile 11. 722

zastopniki.

MILIN

v sredini mesta Kamnik na stalni vodi s 4 kamni in stopami, s šupo poleg, se bode prostovoljno prodal na dražbi 14. aprila ob 10. uri dopoldne na licu mesta. Prodalo se bo tudi zraven eno

stabišče z lepim vrtom pri vodi, in dva gozda tik opekarne na Perovem. 1044

Ustanovljena
1892

Ustanovljena
1892

Fr. Hopf

sočno zapriseženi izvedenec v Ljubljani

Šelenburgova ulica št. 6

prva največja in najstarejša govina

glasovirjev in godbenega redja

Glasovirji, pi-anini, harmoni-ji (amerik.) najbolj slovitih tvrd: Stelz-hammer, Hössler, Czerny & Hofmann, Höpfi in edino zastopstvo dvorne tvrdke Förster.

Posojevalnica. Plačila na obroke.

Najnižje cene. 333 1

Proda se poceni

4045

uniforma

za infanter. častnika obstoječa iz vojne suknje (Waffenrock), bluze, hlače, čake, kape, sablje z jermenom in portopejem, kravat in vojnega pasa (Feldbinde); dalje tudi mala mizica in beli zastori za troje oken. Več upravnistvo pod št. 1045. (Znamka)

Išče se s 1. majem

1092

zdravo stanovanje

z 2 ali 3 sobami in drugimi pritlikl-nami. Najraje v kaki vili z malim vrtom ob periferiji mesta. Ponudbe pod »zdravo stanovanje št. 1032« na uprav. Slovenca.

ALFONS OBLAK

Novomesto, Glavni trg

883 priporoča svetovnoznano najboljšo čil-stilo za črevlje:

„NEW-CREAM“
v črni ter rujavi barvi.

Velika zaloga vsakovrstnih

= črevljev =

za dame, gospode in otroke.

Vsakašna naročila se izvršujejo točno in po nizki ceni.

Medistinja **Ivana Wončar**

se je preselila v Gradišče 7, I. nadstr.

Išče se zanesljiv

gostilničar ali gostilničarka

za hišo Josipa Kralj v Vel. Mengšu 73, v kateri se je že več let izvrševala dobro idoča gostilna. Stoji v sredi Mengša z najlepšimi lokali, velikim salonom, novim kegljiščem, senčnatim vrtom in ledenico, kakor tudi preno-čišče za tujce in voznike. Več pove lastnik Josip Kralj, posestnik in trgo-vec v Mengšu. 806

V plačilne težkoče zašli trgovci in industrijci

se ranžirajo

najhitreje in popolno diskretno in se v to svrhu po mogočnosti denar preskrbi.

Vprašanja pod »Filialka Ljubljana« na upravo »Slovenca«.

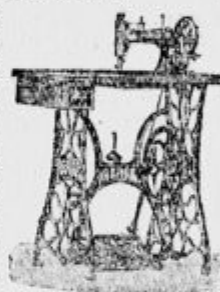
466 20

Štiri tedne na poskušnjo.

in na ogled razpošiljam svoja kolesa znamke »Bohema« in jamčim 6 let za dobro napravo in material. Posamezni deli poceni. — Zanesljivim osebam ugodno odplačevanje. Fr. Dušek, tovarna koles, Opečno štev. 2073 ob državni železnici, Češko. Ilustrovani ceniki zastoni. 653

PFAFF-ovi šivalni stroji

12 različnih vrst za domačo porabo in obrt od navadne solidne do najmodernejše luksus-opreme.

Na novo industriiran šivalni stroj št. 101 in 102, do 3000 vbodlajev v eni minuti.

Tek strojev na kroglice. 10 letno jamstvo. Komur je stroj nepoznan, dobi ga 1 mesec na poskušnjo. Ceniki brezplačno.

Zaloge: Ljubljana, Sodna ulica.

Kočevje 240. 740

Zastopnik: Fr. Tschinkel.

Poduk v umetnem vezanju brezplačno. Zastopniki se iščejo.

Na prodaj je

lepa hiša

novo in močno zidana, z opeko krita, v lepi, mirni ravnini blizu velike ceste, šole in mesta Maribora. V hiši so 4 sobe, 2 kuhinji, velika klet, zraven hiše vodnjak in velik vrt. - Pripravna je posebno za miru potrebne vpokojence, pa tudi za rokodelce. Cena nizka. Pri pogodbi je treba plačati 3000 K. Več pove lastnik Franc Podlipnik, Tezen 37, Maribor. 921

Anton Presker

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14.

se priporoča st. občinstvu za mogočbrojen poset zlasti pa preč. duhovščini v izdelovanju vsakovrstne duhovniške obleke (talarjev itd.), iz trpežnega in solidnega blaga, po nizkih cenah. 811 52

Najcenejša dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti
slavnemu občinstvu in prečisti duhovščini
Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana
Pred škotijo 19. Prešernova ulica 4.
Popravila točno in ceno. 537

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo:
Krasne 1425

BLUZE

krila, kostume,
nočne halje,
perilo in vsako
modno blago.

Zelo solidna trdka:
M. Krištofič - Bučar
Ljubljana, Stari trg šte. 9. Lastna hiša.
Neprekosljiva v
OTROŠKIH OBLEKCAH.

Razpošiljam orožje vsake vrste

za poskušnjo za 10dnevni ogled.
Puška enocevka Lancaster K 20—,
dvocevka Lancaster K 30—, Ham-
merless-puška K 70—, Flobert K
8—, samokres K 5—, pištole od
2 K naprej. Popravila hitro in
poceni. Ilustrovani cenik zastoj
F. DUŠEK, tovarna orožja, Opčno
št. 2146. ob drž. žel. Češko. 3671

Štambilije

vseh vrst za urade,
društva trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev

Ljubljana,
Stari trg šte. 20.
Ceniki franko.

Avtomatična past!

Za podgane K 4—, za miši
K 240, ujamne brez nad-
zorstva do 50 komadov v eni noči. Past za
ščurke edina te vrste, na katero se ujame na
tisoče ščurkov v eni noči, a K 240. Povsod naj-
boljši uspeh. Pošilja po povzetju Frano Humann,
Dunaj, 2. Bezirk, Aloisgasse 3/24. Mnogo pohvalnih
pisem. Pred manj vrednimi ponarejanji se svari.
V c. in kr. vojaških skladiščih v uporabi. Tele-
fon 23.446. 215

Telefon 145. 2114

Tovarna za kovinsko blago in zvonolonica

J. HILZER & KO., Dunajsko Novomesto,

se priporoča za nabavo zvonov, meled, in harmon, zvenila
vsake velikosti in glas, lamstvo za določni in polni glas,
najčistejšo vlagatelj in najboljši material. Stojala za zvo-
nove iz kovanega železa ali lesa. Lahkot-
no zvonjenje, najbolj-
si način teka. Nagla
izvršitev najprijet-
ceno. Ugodni plačilni
pogoji. Bistri perabni
zvonovi se sprejmo
v prelije, ravnotako
se izdelujejo zelezna
stojala najboljše kon-
strukcije z dolgolet-
nim jamstvom. Pro-
računi in projekti
vseh čas zastoj in
franko na razpolago,
enako tudi priporo-
čila kakor tudi pri-
znanja pisma.

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivač streh in klepar, vpeljač strel-
vodov ter instalater vodozvodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Priporoča se slavnemu občinstvu za izvrše-
vanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje
streh z angleskim, francoskim in tuzemskim
škrljem z

asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Matschek
z izbočno in ploščnato opeko, lesno-ce-
mentno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska
dela v priznani solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.
Proračuni brezplačno in poštne preste.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York
je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Lapland“, „Finland“,
„Kronland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Sam-
land“, kateri vsak teden v sobotah oskrbu-
jejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-
Yorkom, so sušnost, izborna hrana, vljudna
postrežba in spalnice ponovno urejene v kajite
za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminent-
nega pomena in traja vožnja 6 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.
Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec
vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno ce-
njejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik
Franc Dolenc
v Ljubljani,
Kolodvorske ulice odslej št. 35, od južnega
kolodvora na desno, poleg predilnice.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

s.e. priporoča prečisti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor
p. n. občinstvu za prevzetje in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni orna-
mentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor
vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmo-
dernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porce-
lanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov
podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 3686

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spricevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n.,
odjemalcem v ogled.

Gospodinje!

Pozor!

Ne kupujte presnega masla ali nadomestila zanj, dokler niste poizkusile
slovite, splošno znane, svetovne znamke

BLAIMSCHEINA

„UNIKUM“

MARGARINE

„UNIKUM“ ni rastlinska margarina.

„UNIKUM“ se izdeluje iz najčistejših govejih obistne toščice z visoko
pasterizirano smetano, ima torej največjo redilno vred-
nost in je resnično zdrav.

„UNIKUM“ ni umeten, nego najčistejši naravni izdelek.

„UNIKUM“ je 50% cenejši od navadnega presnega masla in
za 50% bolj izdaten mnogo izdatnejši nego to.

SAMO BLAIMSCHEINOV „UNIKUM“

je resnično edino in pravo nadomestilo za presno maslo, ki daleč prekaša vse
doslej hvalisano.

izdelovanje

BLAIMSCHEINA „UNIKUM“ je varovano s
kontrola in je to razvidno na vsakem zavrtku. stalno državno

Cenjena gospodinja!

Ne dajte se torej begati od drugih oglasov in rabite za nadomestilo pres-
nega masla za

pečenje

praženje

kuhanje

samo

maslen kruh

1771

BLAIMSCHEINA „UNIKUM“ MARGARINE

Dobiva se povsod.

Poizkušnje gratis in franko.

Združene tvornice za margarino in presno maslo, Dunaj XIV.

Priporočamo hitre

drože (presgerm)

iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana,
Francišanska ulica 8. Izborna blago!
Točna postrežba. Zahtevajte drože v
prijem »Slovenske Straže«.

130

Kadar hočete dobro blago kupiti, obrnite se na
tvrdko

KATINKA WIDMAYER

pri „SOLNCU“ za vodo

katera ima v zalogi dobre in trpežne
čevlje za dame, gospode in ofroke.
Izdelovanje suhih šopkov, nagrobnih
vencev, frakov z napisi. Bluze,
vrhinja in spodnja krila, nogavice,
rokavice, vsakovrstno perilo itd.

Postrežba točna, cene najnižje. Prosim
prepričajte se!

3090

Pristno brnsko blago

za pomladansko in poletno sezono 1913.

Kupon. 3/10 metr. dolg, za 1 kupon 7 kron
kompletno moško obleko 1 kupon 10 kron
(suknjo, hlače, telov- 1 kupon 15 kron
nik) zadostno, stane le 1 kupon 17 kron
1 kupon 20 kron

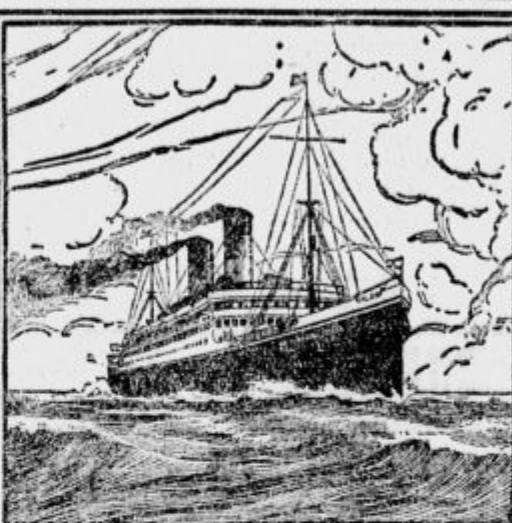
Kupon za črno salonsko obleko K 20—, kakor
tudi blago za povrnanke, turistične obleke, svileni
kamarni in blago za damsko obleke, pošilja po
tovarniški ceni kot resna in solidna, dobroznana

zaloga tovarniškega sukna

Siegel-Imhof Brno, Morava.

Vzorec zastoj in franko.

Vsled direktnega naročila blaga pri tvrdki Siegel-
Imhof iz tovarne imajo zasebniki mnogo
prednosti. Vsled velikega blagovnega prometa
vedno največja izbira povsem svežega blaga. Stal-
ne, najnižje cene. Tudi najmanjša naročila se
izvrše najskrbneje, natančno po vzorcu. 464

Potniki v severno in južno Ameriko se vo-
zijo sedaj le po domači avstrijski prog

Austro-Amerikana

Trst — New York, Buenos Aires,
Rio de Janeiro, Santos i. t. d.

z najnovejšimi brzoparniki z dvema
vijakoma, električno razsvitljavo,
brezžičnim brzojavom, na katerih
je za vsakega potnika preskrbljeno,
da dobi dovolj domače hrane z vi-
nom, svež kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:

v severno Ameriko vsako soboto,
v južno Ameriko vsakih 14 dni.
V Portland 12./IV. Guebec.

Vsakovrstna pojasnila daje rade-
volje brezplačno in prodaja vozne
liste glavni zastopnik za Kranjsko,
Stajersko in Koroško

Simon Kmetetz, Ljubljana

21 Kolodvorska ulica 26.